

КАРЛ МАЙ ОТ МУРСУК ДО КАЙРУАН

Превод от немски: Веселин Радков, 1992

chitanka.info

ПЪРВА ГЛАВА

ТИТИДУ

— Това е немският ефенди, за чието пристигане ми извести моят търговски съдружник в Триполи — каза Манасе бен Ахараб, когато ме представяше на дъщеря си.

Тя ми подаде ръка и отвърна:

— Бъди ни добре дошъл, ефенди. Писмото, което получихме, ни разказа много неща за теб. Узнахме, че си пътувал надлъж и нашир по целия свят и си преживял и научил повече от много други хора. Зарадвах се на посещението ти, защото ние живеем тук твърде уединено и наоколо няма нито един човек, с когото бихме желали да сме приятели. Остани по-дълго в нашия дом, чиято стопанка съм аз! Ще положя усилия да ти хареса у нас.

Девојката беше много красива. Когато баща ѝ ме заведе при нея, тя се надигна от миндерлъка, който опасваше наоколо и четирите стени на стаята и бе покрит с възглавници, облечени в червено кадифе. Тя носеше широки шалвари от бяла коприна, стегнати при нежните ѝ глезени със златни гривни, а около талията ги придържаше светлосин пояс, богато извезан със сърма. Босите ѝ розовеещи се крачета бяха обути в изящни виолетови копринени пантофи. Над кръста беше облечена в тясно елече от тъмносиня коприна, което вместо с копчета се затваряше отпред с помощта на верижка от масивно злато. Гарвановочерната ѝ гъста коса се спускаше заплетена в две дълги тежки плитки. В нея блестяха забити игли с едри сребърни главички, а над челото ѝ се издигаше диадема, изработена от отделни златни елементи с различна големина. На малките ѝ нежни пръсти искряха пръстени с несъмнено много висока стойност. Но не такъв вид богатство е в състояние да ме заплени. Човек може да е богат с опита си, с неопетнената си чест, с образованието си... може да има и много пари, но именно последното богатство е само по себе си с най-малка стойност. Обаче в този случай „външното“ богатство се съчетаваше със забележителен израз на възвишеност и достойнство, оставил

отпечатъка си върху фините черти на лицето ѝ. А големите ѝ тъмни очи с бадемова форма имаха такъв спокоен, открит и замечтан поглед, който говореше за буден дух и дълбока душевност.

Впрочем Рахел, така се казваше девойката, имаше едва петнайсет години, ала това беше възраст, в която жителките на горещия юг минават вече за развити жени.

От Триполи бях дошъл в Мурсук, главния град на провинция Фезан, и бях отседнал при богатия еврейски търговец Манасе бен Ахараб с най-добри препоръки. Той ме посрещна много гостоприемно и беше категоричен — трябваше да живея в неговия дом и ме прие направо като собствен син. А за мен това означаваше необикновена привилегия, понеже той живееше извънредно уединено, вероятно защото повечето жители на Мурсук са мюсюлмани, а както е известно, за тях евреинът е по-презряно същество и от християнина.

Манасе беше вдовец, а Рахел — единственото му дете. И двамата полагаха големи усилия да направят пребиваването ми в Мурсук по-приятно и така ме гощаваха, както не можех да си представя, че е възможно в този африкански оазис. Тъй като пътешествието ми щеше да ме отведе далеч навътре в пустинята, се видях принуден първо да предприема няколко кратки излета, които постепенно се превърнаха във все по-продължителни преходи, за да привикна на пустинния климат. Всяко мое тръгване на път бе придружавано от загрижено сбогуване, а завръщането ми винаги предизвикваше искрена и непринудена радост.

За да не бъда съвсем сам по време на моите пътешествия, аз си потърсих придружител и Манасе бен Ахараб ми препоръча един от своите слуги на име Али. Той беше млад, около двацет и три годишен, много полезен човек. Говореше няколко арабски диалекта и нямаше семейство, което да го задържа на определено място. Беше верен, предан и най-важното — честен младеж.

Имаше само един недостатък, но той повече ме забавляваше, отколкото ядосваше. Али беше прочел няколко книги и си въобразяваше, че е много учен човек. Смяташе се и за голям герой и в интерес на истината трябва да отбележа, че действително притежаваше смелост. Вследствие на това свое самомнение той не бе доволен от простичкото си име Али, а както му е обичаят в африканския юг, при всеки що-годе подходящ случай имаше навик да

говори за прадедите си и към собственото си име прикачаше и имената на най-близките си предшественици. Така че не се казваше само Али, а Али ал Хаками ибн Садек Камил ал Батал. Колкото по-дълго е подобно арабско име, толкова по-голяма е отредената за собственика му чест. А който не знае имената на прадедите си, не може да бъде почитан. На всичко отгоре Батал означава герой и човек може лесно да си представи какво огромно значение придаваше той на тази последна дума.

Що се отнася до мен, както по време на предишните ми пътешествия из Ориента, така и тук ме наричаха Кара бен Немзи. Кара -звучи приблизително като собственото ми име и означава „чер“, а бен Немзи ще рече „син на немците“. Аз носех тъмна брада и бях немец, оттам и името.

Последната езда преди окончателното ми отпътуване смятах да предприема към Уади Кояр. Това бе доста дълго пътуване и щеше да ми отнеме повече от седмица. Уади означава както долина, така и река. Най-често се имат предвид онези потоци, които се образуват по време на дъждовния период, а после пак пресъхват. Понякога тези реки са много опасни. Тропическите дъждове са съвсем различни от нашите. Не само че вали като из ведро, а водата пада от небето буквално като плътна завеса. Реката се образува само за секунди и се втурва надолу към долината подобно на неудържимо устремила се напред водна стена. Намира ли се долу, в ниското, бивак от шатри, всичко живо е обречено на гибел, ако няма възможност мигновено да избяга.

Човек не бива да си представя Сахара като някакво непрекъснато безжизнено пясъчно море. Да, наистина, там има направо безкрайни пясъчни равнини, но се издигат и отделни планини или скалисти вериги от хълмове. Намира се и вода. Там, където блика извор, се образува оазис с пищна растителност. Често е необходимо да се копае само на няколко метра дълбочина, за да се стигне до вода, която обаче често има лоши качества, но колкото по-надолу се копае, толкова по-хубава става тя. Това е доказано от французите с техните артезиански кладенци. Преди столетия Сахара е била значително по-гъсто населена и са се обработвали по-големи площи от нея. И до ден-днешен в тази безутешна пустош се срещат римски сгради, но за съжаление те все повече се затрупват от подвижните пясъци.

Своеобразни и интересни са така наречените *bijara mektumin*, т.е. тайните кладенци, покрай които, та дори и върху които, човек може да мине на ездитното си животно, без да подозира, че се намира толкова близо до така желаната вода. Някой бедуин, скитащ се далеч от пътищата на керваните, съвсем случайно открива такова място, където има живителна влага, разкопава пясъка, напълва своя мех, дава на камилата си да пие, разпростира одеялото си върху тясната дупка и отново нахвърля отгоре пясък. От този момент нататък той вече има свое място, където може да престоюва и да си почива и, разбира се, го държи в тайна. Издава го някому само когато може да има някаква полза. Тези скрити кладенци се намират най-често във властта на бандити или на цели разбойнически кервани, на които подобен бир (Кладенец. Б. нем. изд.) предлага значителна сигурност, защото тогава те не са принудени да посещават кладенците, намиращи се по пътищата на керваните и така да се излагат на опасност.

Преди да тръгнем, моята млада хазайка ме снабди с всичко необходимо, без това да ми струва и пукната пара. Нашите животни бяха горе-долу добри, тъй като бях купил две хубави ездитни камили, от тъй наречените хеджини. За разлика от тях товарната камила носи името джамал. Вярно, че освен нас те трябваше да мъкнат и меховете с вода, защото ми се налагаше да бъда пестелив и не исках да купувам и някоя джамал. Както е обичайно, сбогуването ни бе дълго и изпълнено със сърдечни молби и добронамерени напътствия.

— Ефенди — каза Рахел, — бъди предпазлив и внимавай, защото сегашната ти цел се намира близо до местността, откъдето започват земите на разбойническото племе тибу. Срецнеш ли се с тях, загубен си.

— Не натъжавай сърцето си с грижи по мен, о, цвете на оазиса! Не се страхувам.

— Добре знам, че не се страхуваш — припряно отвърна тя, — ти си убивал лъвове и дори черни пантери, които са далеч по-опасни. Сражавал си се с много неприятели и винаги си излизал победител. Но по тялото ти и до днес личат белезите от получените рани, а колко лесно някой нож или куршум може този път да проникне по-надълбоко! Обещай ми, че ще бъдеш предпазлив и ми подай ръка в уверение на това!

— Ето ти ръката ми. Обещавам ти.

Тя пое десницата ми между двете си малки длани, погледна ме в лицето с навлажнени очи и продължи:

— Знаеш, че те обичаме, и ако ти се случи някакво нещастие, много ще тъгуваме! Не го забравяй, ефенди!

— Бъди сигурна, че няма да го забравя нито за миг, о, ти най-красива роза на Мурсук!

— Не казвай такива думи! Знаеш, не бива да ме наричаш така. Ти трябва да мислиш само за това, че съм твоя приятелка. Allah jabarik fik, Allah jesellimak — Аллах да те благослови, Аллах да те пази!

След тези думи тя се обърна и се отдалечи. Баща ѝ се сбогува с мен по същия дружелюбен начин. После подкарахме животните покрай градини, където растяха палми, нарове, праскови, зарзали, смокини и маслинови дръвчета, и през портата напуснахме града. Продължихме между бостани с дини на изток, където скоро изчезна всяка растителност и камилите ни започнаха да газят в пясък.

Що се отнася до облеклото и оръжията ни, то аз носех панталони и яке от лека тъмносива материя, а отгоре бях навлякъл обичайния бял хаик с качулка. За да предпазвам очите си, отпред на тюрбана бях закрепил син воал. Али носеше подобни дрехи. Освен нож и два пистолета той имаше и една дълга едноцевна арабска пушка. Аз разполагах с моите обичайни оръжия, които от дълго време твърде често доказваха качествата си: закривения ловджийски нож, двата револвера, тежкия мечкоубиец, чийто точно изпратен куршум може да убие на място лъв, и най-сетне, моята карабина „Хенри“, която стреля двайсет и пет пъти без зареждане.

Първите три дни от пътешествието ни преминаха, без да се случи нищо особено. Уади Кояр се намира в Либийската пустиня, югоизточно от Мурсук и югозападно от оазиса Куфарах. Либийската пустиня е онази част от Сахара, която е известна със своята непроходимост и опасности. На нас характерът ѝ ни се стори суров, но не и враждебен.

От Мурсук не бяхме виждали вече жива душа, а и не ни се искаше да се натъкваме на когото и да било в Уади Кояр. Във всеки срещнат по онези места човек свиква да вижда враг. Но нямаше как, трябваше да отидем до Уади, понеже там щяхме да намерим вода, а меховете ни бяха празни. Впрочем, аз не познавах онази местност и Али също никога не беше ходил там.

Третият ден клонеше вече към своя край. Бяхме яздили толкова бързо, че според изчисленията ми, ако не бяхме объркали посоката, трябваше да стигнем целта си още преди падането на нощта, ала въпреки всичко не се виждаха никакви признаци, по които можеше да се заключи, че сме близо до Уади. У Али се породиха вече съмнения. Той каза:

— Ефенди, трябваше да наемем водач. Не се ли доберем днес до целта си, няма да знаем накъде да продължим и ще умрем от жажда.

— Не се тревожи — отвърнах му аз. — Я погледни към небето право пред нас! Там ще забележиш сигурен знак, че се намираме на прав път. Знаеш ли какви са онези две птици, които описват там кръгове?

— Да. Това е един шахин (Сокол. Б. нем. изд.) със своята жена. Нима те наистина доказват, че сме близо до Уади?

— Разбира се. За съжаление, това означава, че наблизко има и хора. Шахинът обича да следва керваните, а от посоката, в която летят, става ясно и накъде се е отправил керванът, макар че все още не е възможно да го видим. Но тези два сокола се реят бавно в кръг, без да се придвижват напред, и следователно хората под тях не яздят, а са се разположили на бивак.

— Аллах! С каква сигурност го казваш само! Ефенди, ти наистина си оправен човек,, не мога да не те похваля. Навярно знаеш какво означава това, а?

— Да, знам, не е чак толкова голяма работа.

— Еуа — напротив! Аз съм човек запознат с всичко, каквото има по земята. Така че подобна похвала от устата ми е едно отличие, което не се дава всекиму. Все пак се надявам да не се възгордееш, защото скромността си остава най-голямата украса за истинския достоен и образован мъж. И Пророкът никога не се е възгордявал, нещо, което ти като християнин не можеш да знаеш.

— А не мислиш ли, че скромността би украсила и теб?

— Естествено — кимна той. — Да не би да ми липсва?

— А нима може да се нарече скромно твърдението, че си бил запознат с всичко, каквото има по земята?

— Може, защото това не е възгордяване, а самата истина. Я ми кажи нещо, което да не знам!

— Известен ли ти беше пътят ни до Уади? Можеш ли да кажеш кой бивакува ей там пред нас?

При тези думи той посегна с ръка зад ухото си, почеса се смутено и отговори:

— Твърде много искаш от мен, ефенди. Че как мога да знам всички хора, бащите на дедите им и прадедите на прародителите им! Аз казах, че съм запознат с всичко, а не и че съм всезнаещ. Но я погледни, ей там не се ли задава някакъв ездач?

Уади се намираше някъде пред нас, а Али сочеше надясно, на юг, откъдето се приближаваше ездачът. Несъмнено и той се беше отправил към Уади, ала щом ни видя, спря камилата си за миг-два и после, отклонявайки се от дотогавашната си посока, пое право към нас.

Щом се приближи дотолкова, че можехме ясно да разгледаме и него, и ездитното му животно, аз разбрах, че сигурно е някой знатен и богат човек, защото яздеше сива бишаринхеджина, една от онези безценни ездитни камили, които много трудно се купуват. Ако е женска и ако изобщо се продава, подобна хеджина може да струва трийсет хиляди немски марки, че и повече. С едно такова животно е възможно на ден да се изминат между деветдесет и сто километра. Камилите хеджина са получили името си от номадите бишарин, живеещи по течението на Горни Нил. В Сахара те се отглеждат най-често от племето тибу, спечелило си славата, че притежава най-хубавите ездитни камили.

Ездачът, който се приближаваше към нас, изглежда произхождаше именно от това племе. Цветът на кожата му бе тъмен, почти като на негър и човек лесно можеше да го вземе за такъв, ако носът му не беше прав, а устните тесни. Доколкото белият широк бурнус позволяваше да се определи телосложението му, човекът изглежда беше висок и строен, но и много як мъж. Косата му се спускаше по плещите, сплетена в дълги плитчици. Вместо тюрбан на главата си носеше червена кифаа (Кърпа за глава. Б. нем изд.). Напреко на седлото пред него лежеше дълга едноцветна пушка. Той спря хеджината си на десетина крачки пред нас, направи леко движение с ръка към гърдите си и поздрави:

— Селям! Накъде води пътят ви? Мрачният му поглед се впи изпитателно в нас. Този човек никак не ми хареса. Винаги когато

бедуинът поздравява тъй кратко, това е сигурен признак, че няма дружески намерения.

— Селям — отвърнах аз също тъй кратко. — Тръгнали сме за УадиКояр.

— Известно ли ви е това място?

— Не, никога не сме били там.

— Машаллах — Бог върши чудеса! Че как можахте да се оправите?

— Аллах води чедата си. Който му се довери, никога няма да се заблуди.

Човекът махна презрително с ръка и каза:

— Аллах е на небето, едва ли е яздил пред теб, за да ти показва пътя. Откъде идваш?

— От Мурсук.

Щом назовах името на това селище, в очите му за миг се появиха особени искрици. После ме попита:

— Там ли живееш?

— Не. Само си починах известно време.

— Тогавя все пак сигурно си опознал града и жителите му. А може би си се срещал с един еврейски тагир (Търговец. Б. нем. изд.), който се казва Манасе бен Ахараб?

— Да. Бях негов гост и живях в дома му.

Отново забелязах същите особени искрици, които за миг пробляснаха в очите му. После мрачното му лице се проясни и с далеч по-дружелюбен тон ми каза:

— Благодаря на Аллага, че е така. Манасе е мой приятел и тъй като си близък с него, те поздравявам с добре дошъл. Последвай ме!

Той бе разговарял само с мен, понеже беше отгатнал какви са отношенията ми с Али. Но изглежда това ядоса моя слуга, защото след като непознатият обърна камилата си, той побърза да се намеси:

— Стой, почакай! Не става тъй бързо, както си мислиш. Трябва да знаем кой си.

При тези думи непознатият отново се извъртя към нас, огледа го със смръщени вежди и попита:

— А ти кой си, че се осмеляваш да ми говориш така?

— Че се осмелявам ли? Нима е необходима смелост, за да се разговаря с теб? Не познавам човек, от когото да се страхувам, понеже

аз съм Али ал Хакими ибн Абас ар Руми бен Хавис Омар ан Назафи ибн Садек Камил ал Батал! Разбра ли? Ал Батал!

Той повтори със силно натъртване прякора си, защото, както вече споменахме, тази дума означава „герой“. По устните на непознатия заигра лека усмивка и той му отговори:

— Да, Ал Батал. Чух, че си потомък на този мъж, обаче внукът или правнукът на някой герой може да е голям страхливец. А ти какъв си?

— Аз ли? Аз съм велик войн и велик алим (Учен. Б. нем. изд.). По цялата земя няма наука, която да е останала скрита за окото ми. Ами ти от кое племе си и как ти е името?

Усмивката на непознатия стана по-широка и както ми се стори — и подигравателна. Той не му отговори, а се обърна към мен:

— Този човек с дългото име приятел ли ти е, или слуга?

— Второто — отвърнах аз, без да крия истината и без да показвам учудването си от прозорливостта, която издаваше въпросът му.

— Тогава му кажи, че никой свободен мъж няма да позволи да бъде разпитван от човек, който е платен слуга. Ти си господарят и на теб ще дам отговор: аз съм тидиту и името ми е Тахаф. А сега ела да те заведа при моите хора.

Той отново обърна животното си и го смуши. Докато го следвахме, Али приближи камилата си до моята и ми прошепна:

— Какво направи, ефенди? Защо ме накара да се изчервя от срам? Трябваше ли да му казваш, че съм твой слуга?

— Да — отговорих аз.

— Защо?

— Защото нищо няма да ти навреди, ако понякога ти напомням истината, самохвалко такъв.

— Значи не признаваш, че съм учен?

-Не.

За да избегна и други упреци, аз отдалечих камилата си от неговата и започнах да яздя редом с непознатия.. Той се беше представил за тидиту, което е форма за единствено число от тибу. И така отделните хора от племето тибу се наричат не с това име, а тидиту. След като се изравних с него, той взе остро и изпитателно да ме оглежда отстрани. Забелязах как погледът му дълго не можа да се

откъсне от двете ми пушки. Тези оръжия му бяха естествено непознати. Той нищо не продума, а и аз не сметнах за необходимо да се впускам в разговор с него. Едва след доста време непознатият се обади:

— Ти ще бъдеш наш гост и вече знаеш името ми. Няма ли да ми кажеш твоето?

— Казвам се Кара бен Немзи.

— Бен Немзи? Тогава навярно си чужденец?

— Да, аз съм от Билад ал Алман. (Германия. Б. нем. изд.)

— Значи не си франзауи? (Французин. Б. нем. изд.)

— Не съм.

— Чувал съм за Билад ал Алман. Там управлява един велик султан, който се казва Уи-хел (Вилхелм. Б. нем. изд.) и е победил французите. А те са наши врагове. Ето защо всеки алмани е наш приятел и хората ми ще се радват да те видят. Разбира се, и ти си воин, нали?

— Всъщност не съм.

— Ами какво си? Нали виждам, че имаш толкова много оръжия.

— Нося ги само за да се защитавам, ако ме нападнат. Аз съм мусаниф, (Писател. Б. нем. изд.) с други думи съм човек на мира.

При тези думи той ме измери къде с презрителен, къде със съжалителен поглед и възкликна:

— Дано Аллах ти запази разума! У дома си пиеш черно мастило, а тук носиш на гърба си две пушки! Нима жаркото слънце ти е изсушило мозъка? Който не е воин, той не е и мъж. Мусанифът трябва да седи при жените. Но ти си здрав и силен. Сигурно Пророкът зле те е просветлил!

Това беше грубост. Отвърнах му:

— Нямам нужда от неговата светлина, понеже не съм мюсюлманин, а християнин.

Много добре знаех какво правя, като му дадох такъв откровен отговор. Този човек с гордия поглед и презрителната усмивка се лъжеше в мен. Аз яздех най-скромно до него, но вероятно съвсем скоро щеше да ме опознае от съвършено друга страна. Той смуши хеджината си малко, за да се отдалечи от мен, и извика:

— Аллах да ме пази! Значи си християнин, проклет гяур, когото дяволът...

— У скут — мълчи! — прекъснах го и се изправих на стремената.

— Ти смяташ за истинска твоята вяра, а аз моята. Наричаш ли ме неверник, то и аз с не по-малко право мога да кажа същото за теб. Но не го правя, понеже, ние, християните, сме привикнали на учтивост. Не позволявам да ме наричат гяур, запомни го!

Той ме погледна с нескрито учудване. Не беше очаквал от мен подобно поведение. Попита ме:

— И какво ще направиш, за да ми попречиш да те наричам така? Да не би да ме застреляш?

— Не. Хулителят не е достоен за куршум. Просто ще те сваля с юмрука си от камилата.

Според обичаите в Сахара тази заплаха представляваше смъртна обида. Ударът с ръка или с някакъв предмет, който не е оръжие, или пък само една такава закана са позор и той може да се измие единствено с кръв. Непознатият незабавно бръкна с ръка под бурнуса си, измъкна пистолет и извика:

— Ще ме удариш, така ли? Това трябва... Но моят револвер се озова още по-бързо в ръката ми. Прицелих се в главата му и го прекъснах с думите:

— Прибери си пистолета! Насочиш ли го срещу мен, куршумът ми ще ти пониже главата! Ще ти докажа, че един мусаниф няма нужда да седи при бабичките, а също може да бъде храбър мъж. Обидих те, защото преди това и ти ме обиди. Значи сме квит. Ако не си доволен, аз съм готов веднага да сляза от камилата и да се бия с теб, както подобава на воини.

По лицето му се изписа много особен напрегнат израз, но после той прибра пистолета си и с престолено спокойствие каза:

— Добре, прав си. Ние взаимно се обидихме и сме квит, понеже и без друго ще бъдеш мой гост. Нека продължим!

Бързото укротяване на гнева му бе само привидно. Но то никак не можеше да ме заблуди и много добре знаех, че даже и ако преди е бил дружески настроен към мен, вече си бях спечелил в негово лице непримирим враг. Най-разумното беше да се разделим, ала нямаше как, защото нали и той се беше отправил към Уади, където вероятно лагеруваха неговите съплеменници, а и аз трябваше да отида там, понеже се нуждаехме от вода, каквато нямаше другаде на няколко дни

път наоколо. Убеден бях, че ни очакваше голяма опасност, но нямах никакво намерение да треперя от страх пред нея.

ВТОРА ГЛАВА

„АЗ СЪМ ЗАКРИЛЯНИЯТ!“

След известно време на хоризонта видяхме да изплуват най-напред короните, а после и високите стройни стволи на финикови палми. Доскоро равнинната местност стана хълмиста, доколкото там може да става дума за хълмове. Та покрай тези възвишения в сянката на палмите се проточваха няколко редици шатри. Тук-там имаше дори кирпичени къщурки, които навярно представляваха самото село. Те бяха разположени по бреговете на сега безводната, съвършено пресъхнала Уади, чието корито на места бе така изровено и насечено, че изглежда в определено годишно време тук не само имаше вода, ами и истински наводнения.

Когато се приближихме на около хиляда крачки от селото, неочаквано нашият водач взе да шибва с пръчката своята хеджина така, че животното бързо се втурна напред.

— Ефенди, тоя ни крои нещо! — обади се Али. — Няма ли да препуснем подир него?

— Не. — отговорих аз и продължих да яздя в същия бавен ход.

— Но онова, което е намислил, не може да е нещо хубаво. Ти знаеш, че Аллах ме е надарил със способностите на голям познавач на хората. Успях да надникна в най-закътаните кътчета от сърцето на този Тахаф. Там е съвсем черно, а лицето му е като на някой Абу Хосеин (Лисица. Б. лем. изд.), който се кани да хапе. Защо избърза напред? Във всеки случай не и за да разпространи нашата напълно заслужена слава, нито пък за да поиска да ни окажат подобаващи почести. Затова най-настоятелно те моля да ускорим ездата.

— Нито ще има смисъл, нито успех.

— Олеле, ефенди, колко ти е трудно да поразмислиш! Там, където съществува някакъв смисъл, там има и успех, а където има успех, там винаги преди това е съществувал и смисъл.

— Този тидиту или ни крои нещо лошо, или не. Препуснем ли подир него, няма да постигнем нищо друго, освен че в първия случай

няма да съумеем да предотвратим злите му помисли, а във втория пък само ще се изложим и ще го обидим.

В този момент Тахаф достигна селото. Видяхме как настоятелно заговори нещо на хората, намиращи се между шатрите. Неколцина от тях се отдалечиха. Несъмнено бяха получили някакво поръчение. После той обърна своята хеджина, за да ни пресрещне и, когато се приближи, ми каза:

— Избързах напред да известя на хората за пристигането ти. Целият дуар се радва, че ще може да те поздрави като свой гост.

— Благодаря ти — отвърнах му хладно. — Ще те помоля само да ни разрешите да вземем вода и да си отпочинем край кладенеца. След това ще продължим пътя си.

— Ефенди, нима законите на пустинята са ти непознати? Не знаеш ли, че да отблъснеш покана за гостуване, е равнозначно на смъртна обида?

— Никой не ме е канил.

— Тогава го правя сега. Ти ще си наш гост. Моля те да приемеш!

— Но чий гост ще бъда?

— На целия дуар.

Това звучеше много хубаво, ала ми се струваше подозрително, тъй като имах вече опит. Гост на цялото село? Тази покана не означаваше нищо. Не биваше да се задоволявам с нея. Ако по-късно се нуждаех от помощ, хората можеха да ме прехвърлят един на друг и никой от тях не беше задължен да ме вземе под закрилата си. А съвсем иначе стояха нещата, ако станех гост на някой определен човек. Той нямаше право да ме изоставя в беда, а беше длъжен във всички случаи и при всякакви обстоятелства да ме закриля. Въпреки това си дадох вид, че предложението му ме е зарадвало. Не исках още с пристигането си да проявя недоверие и подозрителност. Ако ме смятаха за по-наивен, отколкото бях, това можеше да ми бъде само от полза.

Според обичаите, когато на обитателите на пустинята им дойдат на гости приятели и познати, поздравите за добре дошъл преминават много шумно. Това е тъй нареченото *La'b el bamt* -увеселение със стрелба. Но пристигнат ли непознати, всички се държат спокойно, за да не ги изплашат, понеже не е изключено чуждите хора да вземат пукотевицата на сериозно и, с други думи, като враждебно поведение.

Ето защо, когато влязохме в лагера, не изгърмя нито една пушка и не се чу нито един вик, ала всички шатри и къщурки се бяха опразнили и обитателите им, стари и млади, мъже и жени, юноши, девойки и деца се заблъскаха около нас, за да ни зяпат. На нито едно лице не забелязах враждебно изражение, обаче не видях и следа от радост, за която бе говорил Тахаф.

Той ни поведе към най-външната редица шатри — защо, разбрахме едва по-късно. Мъжете, които заварихме там, имаха сериозен и затворен израз на лицата и макар да се намираха у дома си и да живееха в мирно време, бяха въоръжени до зъби. Жените не носеха фереджета. Бедуинките не обичат да забулват лицата си. Те изглеждат повехнали и похабени, защото жената на пустинята носи цялата работа на гърба си и бързо се състарява. Но сред младите момичета имаше няколко, които оставяха много приятно впечатление. Косите им, сплетени в дълги плитки заедно с пъстри панделки и нанизани от мъниста, падаха върху гърбовете. На ушите си носеха тежки обици, на китките имаха различни накити, а на глезените — медни гривни, които се виждаха, понеже роклите или шалварите не стигаха дотам, за да ги закрият, а краката им бяха боси. Вярно, че тези крака не бяха нито красиви, нито изящни, а груби и широки и по не един и два от големите пръсти личаха опустошителните следи, оставени от коварната пустинна бълха. Тя се заравя под нокътя на крака и там снася яйцата си, а така се образуват грозни и болезнени отоци, които могат да се отстранят само с помощта на нож.

От предишните си пътешествия бях навикнал да ме посрещат с едно дружелюбно „мархаба“, ала този път не се отвори нито една уста, за да го изрече. А щях да бъда гост на цялото село!

Нашият тидиту накара хеджината си да коленичи, за да слезе от седлото. Али и аз направихме същото. Водачът ни издаде някаква заповед, която не разбрах, защото той си послужи с диалекта на племето тибу, а не с арабски език. Но веднага ми стана ясно какво беше наредил, понеже неколцина мъже се приближиха до нас, за да отведат камилите ни. Възспрях ги с движение на ръката и попитах:

— Какво ще правят с животните ни?

— Ще ги заведат на водопой — отвърна Тахаф.

— Свикнал съм винаги сам да върша тази работа.

— Самият ти? — удиви се той. — Та нима подобава на достойнството ти?

— Достойнството ти никога няма да се накърни, ако си добър не само към хората, но се отнасяш с внимание и към животното, което е твоя собственост.

— Въпреки това не е необходимо да извършваш работата на ратаите!

— Нима трябва да превърна свободните ти воители в ратаи, като им възлага тази задача? Далеч съм от такава мисъл! Къде е кладенецът? Сами ще заведем камилите си на водопой!

Тахаф смръщи вежди, обърна се към хората си и им подхвърли няколко думи на диалекта на тибу. Използвах момента набързо да прошепна на застаналия до мен Али:

— Прави същото, каквото правя и аз!

Моят слуга кимна и десницата му хвана дългата пушка така, както и аз държах тежкия мечкоубиец. Преметната на ремъка си, карабината „Хенри“ висеше на гърба ми. Моите подозрения се бяха превърнали в сигурност. Този ред от шатри, в чието начало бяхме застанали, както изглежда се обитаваше от хора с типичните черти на тибутите, отличаващи ги от повечето жители на дуара. Това бяха все дивни, буйни и, както личеше, брутални типове, от които можеше да се очаква всичко. Направи ми впечатление, че обитателите на останалите шатри стояха недалеч и ни зяпаха, ала не се приближаваха съвсем. Струваше ми се, че тази най-външна редица от шатри изобщо не принадлежеше към самото село. Дали тибутите не бяха тук просто като гости? Едва бях успял да прошепна няколко думи на моя слуга, когато предводителят на тези хора отново се обърна към мен и с не съвсем дружелюбен тон ми каза:

Невъзможно ни е да ти позволим да вършиш една толкова презряна работа. Нека слугата ти заведе своята камила на водопой, нека върви, но ти ще предоставиш твоята камила на нас, понеже си наш гост, гост на цялото село.

Аха! Значи Али трябваше да се отдалечи, искаха да ни разделят. Отговорих му:

— Али ал Хакими ще остане при мен! И казваш, че съм бил гост на цялото село? Да не би да съм някоя ненаситна куку кушу (Кукувица. Б. нем. изд.), която трябва да изхранват петдесет други птици? Искам

да бъда гост на един-единствен човек и сам ще си го избира. Къде е шейхът ал билад, старейшината на дуара?

— Това съм самият аз и ти ще живееш при мен. И така, последвай ме!

— Ти ли? — попитах аз с тон на недоверие. От известно време го смятах за чужд на селото човек и след като с висок възбуден глас, който можеше да се чуе и от другите хора, се представи за шейх на селото, аз забелязах как погледите на мнозина от тях се отправиха към един стар човек с достопочтена външност, чието изражение издаваше учудване и неодобрение. Веднага предположих, че този старец е шейхът. Затова и попитах „ти ли?“.

— Да, аз! — увери ме Тахаф. — Хайде, ела! Той хвана лявата ми ръка, за да ме поведе със себе си, но аз не се помръднах от мястото си и възразих:

— Позволи ми първо да се осведомя ей от онзи човек!

При тези думи посочих към стареца, ала Тахаф решително направи знак на хората си и гневно извика:

Нима искаш да ме обидиш, като не вярваш на уверението ми? Аз съм шейхът: така че тръгвай!

Той отново ме хвана, за да ме издърпа със сила, а в същото време хората му ме обградиха заедно с Али и ни затикаха да вървим напред. Бяха около двайсетина души. Не биваше да търпя подобно отношение, ако исках да оцелеем. Затова със заплашителен тон ги предупредих:

— Разкарайте се и ни оставете на мира, иначе сами ще си пробием път!

Негодниците се разсмяха и продължиха да ни блъскат, а Тахаф, който също се хилеше подигравателно, каза:

— Хайде, хлапако! Аз ще ти покажа пътя!

Хванах с двете си ръце мечкоубиеца напреко пред тялото си, така че част от него стърчеше и отляво, и отдясно, въпреки гъстата тълпа около мен — с бързо мощно движение се завъртях около себе си. По този начин Тахаф и неколцина от хората му бяха ударени от приклада и дулото на карабината и отхвърлени назад. Използвах веднага спечеленото свободно пространство, за да вдигна и развъртя пушката над главата си и да извикам:

— Покажи ми пътя подлецо! Да видим дали ще те последвам!

— Лакадам, лакадам! Напред, напред, дръжете го! — яростно изрева той. — Изтръгнете му пушката!

Те се хвърлиха да изпълнят заповедта му, ала получиха такива удари с приклада, че отстъпиха още по-назад. Вече бях сигурен, че ще успея да си пробия път и подвикнах на моя Али:

— Хайде, бързо, следвай ме по петите!

Понеже Тахаф беше подбудителят на този груб танц, „диригентската палка“ трябваше да улучи първо него. Свалих карабината и така го ударих с приклада ѝ между ребрата, че той безмълвно рухна на земята. Застаналите зад него хора отстъпиха назад. Още няколко такива удари къде по главите, къде в телата и гъстата тълпа се разтвори пред мен. Последван от Али, аз се втурнах напред, минах между двете най-близки шатри и се насочих към стареца, когото смятах за старейшината на селото. Занемели от слисване, зяпачите около него отстъпиха бързо назад от страх да не би и те да получат някой удар. Спрях пред стария човек и го попитах:

— *Inte el scheik* — ти ли си шейхът?

— *Aiba, sihdim* — да, господарю мой — отвърна той.

— *Jalla, dakilah ya scheik* — добре, тогава аз съм закриляният, о, шейх!

— *Dakilah bardi ya sheik* — аз също съм закриляният, о шейх! -извика и Али, хващайки лявата му ръка, докато аз вече бях сграбчил десницата му.

Старецът бе доста слисан и изненадан, че се позоваваме на закрилата му, но бързо си възвърна самообладанието, измъкна ръцете си от нашите, сложи едната си длан върху главата ми, а другата — върху главата на Али и със силен глас заяви:

— *Adan meftin, ya ridschal. Haida dachli haida dachli* — отворете си ушите, мъже! Този човек е под моята закрила и този също!

С крясъци и ругатни тибутите се бяха втурнали подир нас, за да ни заловят на всяка цена, дори и с употребата на най-брутально насилие, обаче щом чуха тези думи, се спряха на място и не направиха нито крачка напред, защото думата „дакилах“ е свещена дори и за най-дивите обитатели на пустинята. Тя отваря път за избавление дори на застрашените от смъртна опасност хора, попаднали сред своите върли врагове. Ако някой влезе в схватка с превъзхождащ го по численост противник и извика по възможност на най-възрастния от тях думата

„дакилах“, аз съм закриляният, то този негов враг най-решително и енергично ще го защитава срещу всеки, дори срещу собствените си приятели и роднини. Бедуинът се заема със закрилата дори на смъртния си враг в момента, когато той му извика тази вълшебна дума, при което, разбира се, най-важното е да се докосне до него. Както аз, така и Али, бяхме хванали ръцете на шейха, иначе позоваването ни на закрилата му нямаше нищо да ни помогне.

При вечните вражди между онези племена, този свято тачен обичай е от голямо значение за смекчаване на жестоките му нрави. Даже и гласът на кръвното отмъщение трябва мигновено да замлъкне, ако преди да получи от победителя отмъстител смъртоносния удар, жертвата му извика думата „дакилах“ и същевременно го хване с ръка. Разбира се, победителят ще положи всички усилия да направи невъзможно това улавяне, ала достатъчно е и най-лекото докосване.

И така тибутите се заковаха на място и не посмяха да се приближат до нас. Шейхът повелително им извика:

— Отстъпете назад! Докато тези двама мъже се намират в селото ни, не бива да ги докосвате, защото са наши гости, също както и вие!

Те ни обърнаха гръб и се отдалечиха, отправяйки се към шатрите си, където видях, че лежеше предводителят им, повален от моя приклад. Все още не беше дошъл в съзнание. Те го вдигнаха и навъсено го понесоха към шатрата му.

Тогава шейхът отново се обърна към мен и Али и ни обясни:

— Тези тибути дойдоха днес в селото ни, за да вземат вода и да бивакуват. Както предполагаме, те са разбойници и нямаме нищо общо с тях. Ще ми повярваш ли, господарю?

— Да, вярвам ти — отвърнах му аз.

— Ние сме потомци на стария прочут Уалад Слиман — продължи той. — Тъй като не притежаваме никакви богатства, няма защо да се боим от тези разбойници, ала ти изглежда си заможен. Пази се!

— И аз не съм богат, не нося никакви съкровища със себе си, но и Така да беше, в никакъв случай не се страхувам от тях, както сигурно си видял.

— Да, видях. Действията ти бяха умни, предпазливи и енергични, обаче направи тези хора свои смъртни врагове. Те ще искат да те убият и няма да мирясат, преди да ти отнемат живота.

— Няма да им го дам!

— Говориш много самоуверено. Докато си при нас, си в безопасност. Влезте в моята шатра и се задоволете с малкото, което ви предлага бедността ми. Вие сте закриляните и ако ни поверите камилите си, ще ги отведем на водопой и ще ги нахраним.

— С удоволствие ги предоставяме на грижите ви, защото имаш честно лице, а устата ти говори истината.

Той ни заведе в шатрата си, чието обзавеждане съвсем не говореше за заможност. За добре дошли ни посрещнаха с питие от вода и сок на фурми, а после видяхме, че заклаха един овен, за да го опекаат на шиш.

Шатрата беше разделена на две. В едната половина седяхме ние заедно с шейха, а от другата се чуваше как жена му шета. Тя беше заета с дейността на „мелничарка“ — между два камъка стриваше негърското просо дура на брашно. Печеното все още не бе готово, когато при нас влезе един от жителите на селото и съобща:

— Отвън чака един тибу, който иска да говори с теб, о шейх.

— Нека влезе — отговори старецът.

— Не желае. Трябвало да говори с теб насаме.

— За какво?

— За твоите гости.

— Тогава още повече трябва да настоявам да влезе, защото те имат право да чуят какво ще се говори за тях. Пророкът и законът на пустинята повеляват да уважаваш госта и да го закриляш. Аз ще изпълня тази повеля, ако ще би да ми струва и животът.

Човекът излезе. Не се бях излъгал в шейха, той беше доблестен и честен бедуин, на когото можехме да разчитаме. Отвън дочухме кратка разправа на полувисок глас, а после пратеникът на Тахаф влезе в шатрата. Той не удостои с поглед нито мен, нито Али, а с гневен тон крясна на шейха:

— Защо не излезе навън, както накарах да ти кажат?

— Защото съм старейшината на моето село, собственик и господар на тази шатра. Правя само това, което искам. Уважавам гостите си!

— И ние сме твои гости, които трябва да уважаваш!

— Нима живеете в моята шатра? Обърнахте ли се към мен с думата „дакилах“?

— Не ни е нужно. Ние сме свободни тибу, които няма защо да молят никого за каквото и да било. Свикнали сме да заповядваме, както и заповедите ни да бъдат изпълнявани.

При тези думи ръката му стисна дръжката на ножа, а изразът на лицето му стана още по-заплашителен. Видях, че поведението му сплаши шейха. Все пак, запазвайки достойнство, старецът каза:

— Заповядайте другаде, колкото щете, само не и в моя дуар! Какво имаш да ми съобщаваш?

— Изпраца ме Тахаф, нашият прославен предводител. Той настоява да му предадеш двамата гяури.

При тези думи човекът посочи към мен и Али, но пак без да ни удостои с поглед.

— Аз не съм гяур, а правоверен последовател на Пророка! -кипна Али, обаче пратеникът на Тахаф не му обърна ни най-малко внимание.

— Нима искаш лицето ми да се изчерви от срам? — попита го шейхът. — Кой закон ни позволява да предаваме някому гостите си?

— Няма закон, който да закриля един гяур!

— Аз не съм гяур! — гневно повтори Али. Този път пратеникът все пак обърна внимание на възражението му. Той подхвърли на Али презрителните думи:

— Ти трябва да мълчиш. Който слугува на един неверник, е не само гяур, а дори и нещо много по-лошо. И така ще ни ги предадеш ли, о, шейх?

Последният въпрос бе отправен отново към старейшината. В отговора му все пак пролича известна несигурност:

— Не можете да искате подобно нещо от мен!

— Но го искаме! Тези крастави привърженици на едно друго вероучение трябва да разберат, че...

Той бе прекъснат. Али, който както вече споменах, не беше страхливец, скочи на крака:

— Мълчи! Аз не съм привърженик на лъжливо учение. Знаеш ли кой съм аз? Името ми е Али ал Хакими ибн Абас ар Руми бен Хафис Омар ан Назафи ибн Садек Камил ал Батал. Който ме обижда, ще го...

— Мълчи бе, гяур! — прекъсна го от своя страна пратеникът на Тахаф. — Вие сте смърдящи кучета, които трябва да бъдат разкъсани от хиените и лешоядите!

До този момент аз не се бях обадил, но вече ставаше необходимо да се намеся, иначе, въпреки добротата на почтения шейх, съществуваше опасност от страх да отстъпи пред настоятелното искане на разбойника. И така, бързо скочих на крака, изправих се пред пратеника и с предупредителен и твърд тон му казах:

— Слушай, негоднико, не прекалявай! Вярно, че иначе ми е съвсем безразлично какви ги дрънка тип като теб, но не понасям думите гяур и куче. Повториш ли още веднъж някоя от тях, ще те просна на земята!

Случи се онова, което очаквах след подобна обида — той бързо извади ножа си, затъкнат под шнура, служещ му за колан, и яростно ми крясна:

— Ти си пес, син на куче и внук на кучешки син! Ето ти моето острие!

Той замахна, за да го забие в мен. С удар отдолу нагоре избих ножа му от ръката, а когато светкавично се наведе да го вдигне, така го ударих с юмрук в тила, че човекът рухна на земята.

— В името на Аллаха, какво направи? — изплашено извика шейхът и също скочи на крака. — Тези разбойници кърваво ще си отмъстят и на теб, и на нас!

— Не бой се! — отвърнах му най-спокойно. — Нищо лошо няма да ви сторят, защото аз ще ви закрилям.

— Ти... нас? — смаяно попита той.

— Да. Отначало аз бях под твоята закрила, а сега ти си под моята. Да не смяташ, че от страх пред тибутите избягах при вас? Не мисли така! Свикнал съм сам да се защитавам и поисках да стана ваш гост само за да получа правото да ви отърва от тези мерзавци.

— Ти... нас? — повтори старейшината със съвсем същия невярващ и слисан тон. — Нима е възможно? И ти, и ние сме загубени. От тях не бива да очакваме никаква милост!

— Аз и не искам милост, но те ще се радват, ако аз проявя към тях милосърдие.

— Да, така е, моят сихди има право — подкрепи ме Али. — Той не се страхува нито от човек, нито от животно. Съвсем сам посреднощ е убивал лъвовете и черни пантери. Прекосявал е соленото езеро на смъртта, без да загине. Може да стреля с пушките си хиляди пъти, без да зарежда. Та никога ли не си чувал името му? Сигурно го знаеш,

защото той често е посещавал пустинята и никога нито един разбойнически керван не е виждал гърба му.

Това наистина извънредно пресилено описание на моите дела и моята персона предизвика учудващо въздействие — от изненада шейхът протегна и двете си ръце, повдигна очаквателно вежди и попита:

— Как му е името? Бързо ми го кажи!

— Той се казва емир Кара бен Немзи и ...

— Кара бен Немзи Ефенди! — прекъсна го уалад слиманът —

Аллах акбар, Бог е велик! Значи твоят ефенди е онзи чужденец, дето е минал с коня си по солената кора на Шот Джерит, за да се отпрати към Кбили?

— Той е.

— Значи е човекът, който после преследва крумира (Крумири — скотовъди, живеещи по границата между Алжир и Тунис. Б. пр.) през шота и го плени?

-Да.

— Който по-късно застреля черната пантера в Махара ар рад -Пещерата на гърма, за да спаси детето на Джалад?

— Същият.

— Хамдулиллях, хвала и слава на Аллаха! Тогава вече знам, че наистина няма защо да се страхуваме. Бил съм по онези места и много съм слушал за емир Кара бен Немзи. Известно ми е, че притежава омагьосани пушки и никога никой неприятел не е успял да го победи.

Обръщайки се към мен, той продължи:

— О, ефенди, прости ми, че изпитах страх! Не знаех какъв гост съм имал в бедния си дом. Сега наистина няма защо да се боя от тези разбойници.

— Така е — уверих го аз, за да засиля доверието му към мен. -Не бива да се страхуваш от тази шайка. Веднага ще видиш как ще постъпя с този човек, който дръзна да ме заплашва.

Направо невероятно е как в онези области, където новините могат да се предават само от уста на уста, мълвата дори за някоя най-обикновена постъпка или ежедневна случка раздува историята до неимоверност. Всеки разказвач прибавя по нещичко към нея и тъй като фантазията на бедуина е изключителна, а и той изобщо много обича да се впуска в многословно превъзнасяне и преувеличаване, то от най-

незначителните неща скоро се раждат потресаващи събития, а от тях после се стига до невероятни героични подвизи, на които всеки вярва. Ето как моята автоматична пушка се беше превърнала във вълшебна карабина, с която можело да се стреля хиляда пъти, без да се зарежда. Колкото и смешно да звучеше това, ми бе добре дошло, понеже в случай на опасност тази басня щеше да ме закриля по-добре, отколкото самото оръжие.

Лежащият в безсъзнание тидиту се размърда. Свалих въжето, което му служеше за колан, и с него здраво вързах ръцете на тялото му. Щом дойде на себе си, той се опита да се изправи, ала не можа. Най-напред се огледа наоколо с тъп и объркан поглед, но после бързо си припомни случилото се. Още веднъж направи усилие да се изправи на крака, а когато не успя, понеже не можеше да си послужи с ръцете, негодникът изруга, озъби се като диво животно и ми крясна:

— Какво мислиш да правиш с мен, куче? Защо си ме вързал? Веднага ме освободи, ако не искаш нашият предводител Тахаф да те унищожи!

— Куче ли каза? — обадих се аз, после се наведох, хванах го с лявата си ръка под мишницата, вдигнах го на крака, здравата го зашлевих два пъти с десницата си и пак го пуснах да падне на земята. — Тъй, момчето ми, ще те отуча от този език, запомни го!

От ярост очите му замалко щяха да изскочат от орбитите. По устните му изби червеникава пяна. Той се опита да проговори, ала не успя да изрече нито дума. Чу се само някакво неясно ломотене.

-А сега слушай внимателно какво ще ти кажа! — продължих аз. — Твоят предводител настоява да му бъде предаден. Вероятно иска да се запознае с мен, понеже все още не ме познава добре. Но това съвсем лесно може да стане и като остана тук, в шатрата на моя любезен домакин. Сега ще те пусна да си вървиш, за да отнесеш на Тахаф следния отговор: аз съм гост на шейха и оставам тук. Вие не сте помолили за гостоприемство тези хора и трябва да си вървите. Понеже сте си присвоили правото да бивакувате тук, аз ще ви покажа, че го нямате. Заповядвам ви незабавно да напуснете дуара!

— Нека видим как ще ни принудиш! — изфуча той. — Ще те унищожим и ще те изпратим в геената!

— Да, ще ви принудя и ако някой от нас отиде в геената, това ще сте вие!

Отново го вдигнах от земята, посочих навън през входа и му казах:

— Виждаш ли отсреща вашата най-голяма шатра? Сигурно е на Тахаф. На напречния ѝ прът на тънки ремъчета са окачени осем кратунки за вода. С вълшебната си карабина ще улуча тези ремъци и кратунките ще паднат. Гледай внимателно!

— Никой човек не може да го направи.

— Аз мога, дори без да зареждам.

Взех карабината „Хенри“ и набързо се прицелих. Чуха се осем изстрела и на пръта не остана да виси нито една кратунка.

— Maschallah! Allah ja 'lam el geb — Божествено чудо! Аллах познава скритото и неизвестното! — възкликна човекът съвсем слисан. — Наистина тази пушка е вълшебна. Само шейтанът е могъл да я направи за теб. Аллах да те изгори!

— Ще изгори не мен, а вас. Виждаш ли как вашите мъже наизлязоха и смаяно зяпат чудото? Върви при тях и кажи на Тахаф че трябва да се махне оттук! Аз ще стоя скрит в тази шатра и ще стрелям по вас. Давам ви четвърт час да приберете шатрите си и да оседлаете камилите, но нито минута повече. Ако и след този срок все още не сте готови за път, първо ще застрелям една камила, а после и един човек, след това пак една камила и пак някой от вас, докато най-сетне или си тръгнете, или бъдете избити до крак заедно с вашите животни.

Той стоеше втренчил поглед в мен. Сигурно му се искаше нещо да възрази или да избълва някоя закана, ала след всичко случило се не посмя.

— И така, върви и му предай какво съм казал! Кълна се в брадата на вашия пророк, че ще удържа на думата си!

— Ние ще се отбраняваме! — прецеди през зъби той.

— И ще загинете! Ти видя колко бързо стрелям. Преди да стигнете дотук, куршумите ми ще ви заличат от лицето на земята. Предупреди съплеменниците си и им кажи, че незабавно ще застрелям всеки от тях, който направи и десет крачки към тази шатра. Ще трябва да се оттеглите в срещуположната посока. Върви!

— Не мога да си тръгна така — възрази той. — Ръцете ми са вързани. Нима моите другари трябва да разберат, че съм бил победен и опозорен?

— Да, трябва, това ще ти е наказанието. Ако се беше държал учтиво, сега можеше да си отидеш като свободен човек. Заслужи си подобно отношение с думите „гяур“ и „куче“.

След няколко крачки той се извърна, скръцна със зъби и злобно ми каза:

— Дано Аллах те погуби в най-дълбоката част на геената! После, олюлявайки се, продължи пътя си.

— Твърде много рискуваш, ефенди! — предупреди ме шейхът. -Ами ако изведнъж всички се втурнат насам?

— Нима не съм тук с вълшебната пушка в ръка? Колкото и светкавично да действат, куршумите ми ще се окажат още по-бързи. Няма защо да се тревожиш.

— Да, наистина не се боим нито от Тахаф, нито от яростта му — подкрепи ме Али. — Ние сме велики воители и сме неотразими във всички неща. Запознати сме с всички науки на небето и на земята и дори с всичко, което се намира под нея. Никой не може да ни се противопостави!

Този самохвалко! Самият аз съвсем не бях в толкова ведро настроение, както се преструвах, знаех, че с помощта на моята карабина „Хенри“ щях да се справя с всичките тибутити, ако исках да ги избия, но там е работата, че не исках. Не бива един човешки живот да се унищожава тъй лекомислено. Преструвах се на толкова хладнокръвен, защото разчитах на страха, който изпитвах от пушката ми. И в това се състоеше цялото ми превъзходство.

Наблюдавах как пратеникът на Тахаф се приближи до своите хора, които до един се бяха събрали пред голямата шатра и разглеждаха кратунките. Естествено се учудиха, когато го видяха да идва с вързани ръце. Започна да им разказва. През това време те оживено жестикулираха и крещяха. После грабнаха оръжията си и изглежда се канеха да се втурнат към нас. Тогава аз показах от шатрата дулото на моята карабина. Те го забелязаха и останаха по местата си. Започнаха да се съвещават, но не стигнаха до никакво решение. Или не вземаха заплахата ми на сериозно, понеже все още не познавах качествата на карабината ми, или пък гордостта не им позволяваше да избягат от един-единствен човек.

Така изминаха пет минути... десет минути... четвърт час. Ако исках да постигна целта си, не биваше да проявявам слабост или

снизхождение. Те трябваше да разберат, че държа на думата си. Налагаше се една камила да бъде жертвана. Жалко за животното, но нямаше как.

Прицелих се в една от техните хеджини и натиснах спусъка. Същия миг тя рухна на земята. Многогласен яростен вик бе отговорът, обаче въпреки това те все още не се приготвиха за път. Е, добре! Излязох пред шатрата и им извиках:

— Слушайте, синове на племето тибу! Мина времето на приказките и вече ще действам. Но засега ще пощадя живота ви, а само ще ранявам. Няма да убивам. Ала за следващия няма да има милост. Куршумът ми ще улучи десния лакът на Тахаф.

Едновременно с последните ми думи проехтя моят изстрел. Тахаф потрепна и силно извика. Куршумът безпогрешно беше пронизал лакътя му. В следващия миг вече не се виждаше нито един тидиту. Те се изпокриха в шатрите си, които малко след това се раздвижиха — бяха започнали да ги събират. Най-сетне моята твърдост бе донесла желания резултат. Разбира се, можех да бъда и още по-суров и да застрелям Тахаф, ако човешкият живот за мен нямаше толкова висока стойност.

Въпреки всичко, играех опасна игра. Хората от племето тибу минаваха за едни от най-дивите и най-брутални мохамедани, каквито може да има. Към това се прибавяше и обстоятелството, че бях ранил предводителя им. Кажии-речи бе цяло чудо, че въпреки автоматичната ми пушка, все още не се бяха втурнали да ме убият. Сигурно начинът, по който се бях отнесъл с техния пратеник, им беше направил толкова силно впечатление, че се бояха от мен, въпреки голямото си числено превъзходство.

Но направеното дотук ми се струваше недостатъчно. Не беше изключено моменталният им страх да изчезне и въпреки всичко да се опитат да ме нападнат. Трябваше да ги държа в напрежение, като застрелям още една от камилите им. Тези хора се нуждаеха от животните си толкова много, че после едва ли щяха да ги излагат повече на куршумите ми. И така, изчаках още една-две минути и отново стрелях със същия успех, както и преди.

Когато камилата падна на земята, пак се разнесе многогласен вик. После за кратко време се възцари тишина — изглежда бандитите

се съвещаваха. След това един тидиту се появи иззад голямата шатра, вдигна високо ръце, сякаш да се защити или помоли, и извика:

— Чакай, спри! Не стреляй! Тръгваме си.

— Но бързо, иначе пак ще стрелям! — отвърнах му, като вдигнах карабината в положение за стрелба.

Този път те се заловиха с трескава бързина да свалят шатрите, да сгъват платницата и да ги връзват, заедно с прътите. При тази работа нямаше как да се крият, така че ако желях, беше съвсем лесно да застрелям неколцина от тях. Естествено, не го направих. Нещо повече — бях радостен, че не предприеха никакви враждебни действия срещу мен. Вярно, че стоях в шатрата, обаче стърчащото дуло на пушката ми несъмнено съвсем точно издаваше мястото, където се намирах, тъй че всеки един от тях никак нямаше да е трудно да ме застреля от някое място, което бе извън полезрението ми. Но никой не се осмели на подобна постъпка, а това бе сигурен признак, че здравата ги бях наплашил.

За броени минути шатрите бяха прибрани и заедно с различните други предмети натоварени на камилите. После разбойниците яхнаха животните и потеглиха. Тахаф яздеше последен. Видях, че раненият му лакът беше превързан, което не му позволяваше без чужда помощ да се качи на седлото. Трябваше да се подпре на един от хората си. След като възседна животното, той се извърна към шатрата, където се намирах, вдигна здравата си лява ръка свита в юмрук и заканително ми извика:

— Allah rhinaiek — Аллах да те прокълне! Този път трябва да отстъпим, но пак ще те срещнем и тогава ще си разчистя сметките с теб!

— Застреляй го, сихди! — подкани ме Али.

— Не — отвърнах аз, като свалих пушката, която държах в положение за стрелба.

— Защо не? Той те заплаши!

— От заплахи вреда няма.

— Ефенди, не бъди толкова самоуверен! — предупреди ме шейхът. — Тахаф няма да намери спокойствие, докато не си отмъсти! Ти проля неговата кръв, а не забравяй закона на пустинята: ed dem b'ed dem, en nefs b'en nefs — кръв за кръв, мяра за мяра!

— Не го забравям. Той ще ми потърси сметка за кръвта си. Тази нощ сигурно ще се опита да ни нападне.

— Да, ефенди, несъмнено е взел това решение. Трябва да се подготвим да го посрещнем. Най-добре ще е да съберем шатрите си и да се преместим на друго място, докато тези разбойници напуснат земите ни.

— Не е необходимо. Аз ще ви закрилям. Разчитай на мен! Шейхът замислено поклати глава и каза:

— Ефенди, ти знаеш, че съм чувал за теб и те смятам за храбър воин, но как можеш съвсем сам да вземеш под закрилата си цялото ни село?

В този момент Али побърза да се намеси:

— Как ще го направи ли? Остави тази грижа на моя сихди! Той и аз, ние двамата, сме най-големите герои на огромната пустиня и обещаем ли да ви закриляме, можете да сте сигурни, че ...

— ... че ще е много по-добре, ако мълчиш, вместо да държиш такива дълги речи — прекъснах го аз. После се обърнах към шейха и продължих: — Най-напред трябва да разбере къде ще се установят на лагер. Затова ще ги проследя. Но за тази цел камилите не ни вършат работа. Ще ми дадеш ли временно два коня?

— С удоволствие, но защо два?

— Защото няма да тръгна сам. Ще ме придружи един от твоите воители, когото сам ще избереш. Той трябва да е храбър, хитър и ловък човек и освен всичко друго добре да разбира езика на племето тибу.

— Защо ти е пък това?

— Защото искам да ги подслушаме.

— В името на Аллаха, не го прави, понеже ще ви забележат и ще ви заловят!

— Няма. Умея незабелязано да се промъквам до неприятелите си. Той нямаше никаква представа за начина, по който, да речем, северноамериканският индианец тайно се промъква и подслушва врага. След няколко минути шейхът определи човека, който щеше да ме придружава. Бих предпочел да взема Али, обаче той не владееше езика на тибутите в необходимата степен. Възседнахме конете и поехме подир разбойниците тъкмо когато те изчезваха на източния хоризонт. Далекогледът ми беше у мен, така че отдалеч можех да наблюдавам неприятелите, без да съществуваше опасност да ме забележат.

ТРЕТА ГЛАВА

ЧОВЕКЪТ ОТ БИЛАД АМИРИКА

Воинът, даден ми от шейха, беше все още млад човек, но този избор се оказа много добър.

С помощта на далекогледа имах възможност незабелязано да следвам разбойниците. От само себе си се разбира, че те бяха поели в източна посока само за да ни заблудят. Когато споделих това с придружителя си, той ми отговори:

— Имаш пълно право, ефенди, понеже Каируан не се намира на изток.

— Каируан ли? — попитах аз. — Че откъде ти хрумна името на това селище?

— Ти познаваш ли този град?

— Не. Никога не съм бил там.

— Вярвам ти, защото това е такъв риск, който вероятно ще заплатиш с живота си. Каируан е от онези градове на правоверните, където не бива да стъпва кракът на друговерци. Всеки християнин или евреин, който бъде разкрит там, е безвъзвратно загубен. Тъй както едни привърженици на Пророка отиват на поклонение в Мека и Медина, така други се отправят към Каируан. Джамията Окба е един от най-свещените храмове на исляма, поне най-свещеният в Африка, защото там е погребан Ал Уайб, близък приятел и постоянен спътник на Пророка. Човекът, посетил Каируан, има същото право да се нарича хаджия, както и ако е бил в Мека и Медина.

— И какво общо имат тибутите с този град?

— Какво? Та ти нима не видя зеления санджак (Знамето на Пророка. Б. нем. изд.), който се развяваше над шатрата на Тахаф?

— Видях го, разбира се.

— А не забеляза ли, че не само хората, ами и камилите имаха на врата си масбах? (Молитвена броеница. Б. нем. изд.)

— И това не ми убягна.

— Е, ами тогава можеше да разбереш, че са тръгнали на хаджилък към каируан.

— Добре! Каируан се намира в Тунис на северозапад оттук. Щом тибутите са се отправили на изток, значи искат да ни заблудят. После ще завият, ще опишат дъга и насочвайки се на юг, ще се върнат при Уади. Само внимателно наблюдавай!

— И аз съм на същото мнение, ефенди. Дори мисля, че знам и мястото, където ще бивакуват.

— Къде е то?

— Те тръгнаха, без да напълнят меховете си, така че им е нужна вода. Истинският извор на Уади Кояр се намира при нашия дуар, но на два часа бавна езда източно оттук съществува още едно място, където има вода, макар и по малко, отколкото при нас. А там растат и храсти фитна (Вид акация. Б. нем. изд.), от които може да се запали огън. Сигурно ще отидат да лагеруват на това място, а през нощта ще се върнат да нападнат нашия дуар.

— Точно така е! Току-що видях с бинокъла, че се отправят на юг.

— Няма ли да поемем направо в тази посока?

— Не. Ще яздим подир тях съвсем точно по следите им. Така е по-добре.

В същия миг залязващото слънце докосна хоризонта и скоро падна съвсем краткотрайният за онези географски ширини здрач. Ето защо с още по-голямо внимание наблюдавах конниците пред нас — стараех се да запомням много точно през кои места минавах. По едно време забелязах, че спряха. Ние забавихме крачките на нашите коне, докато противниците ни отново продължиха своя път. Това стана, когато вече беше толкова тъмно, че едва ги различавах.

Оттук нататък можехме да се приближим повечко до тях. И тъй, поехме в тръс към мястото, където бяха спирали. Чувството ми за ориентация бе достатъчно развито, за да не се объркам въпреки тъмнината. Щом се озовахме там, конете ни започнаха да пръхтят и отказаха да продължат. Забелязахме някакви предмети пред нас на земята и скочихме от седлата, за да ги разгледаме.

— Roob Allah — опазил Бог! Трупове! — изплашено извика уалад слиманът.

Той беше прав, наистина бяха три трупа. Дали са лежали вече на това място, когато разбойниците са минали оттук? Прегледах ги. Все

още не бяха изстинали. Почувствах, че по ръцете ми полепна кръв.

— Тези хора са убити от тибутите! — заявих аз. — Случайно са ги срещнали, пречукали са ги и вероятно са ги обрали.

— Сигурен ли си?

— Веднага ще разберем.

Пребърках джобовете на трите трупа. Всички бяха съвсем празни, а и в поясите им не намерих нищо. По тях не беше останал да виси и най-малкият предмет.

— Да, те са били убити и ограбени от тибутите — повторих аз. — Кои ли са тези тримата?

Уалад слиманът опипа дрехите им много подробно и внимателно, а после уверено каза:

— Изглежда хората са от Куфарах. Но се чудя каква ли работа са имали по тези места?

— Нима оттук не минават пътници от Куфарах?

— Много рядко, и то все като водачи на чужденци.

— Ако и в този случай е така, значи тибутите са отвлекли чужденеца или чужденците!

— Да, за да изнудят някого да плати откуп, а след това въпреки всичко пак няма да освободят пленниците. Онзи, който попадне в ръцете на разбойниците на пустинята, е загубен.

— Но тогава трябва бързо да ги проследим. Тук с нищо не можем да помогнем. Да не губим време. Уверен ли си, че въпреки тъмнината ще можеш да намериш мястото с водата, за която спомена?

— Да, няма да се объркам.

— Тогава да тръгваме! Може би ще успеем да спасим един човешки живот.

Колкото и малко работа да бяхме имали на това място, все пак огледът на труповете ни бе отнел около четвърт час и изгубеното време трябваше да бъде наваксано. Наистина, не биваше да бързаме кой знае колко, ако не искахме да се приближим до тибутите толкова, че да ни чуят или забележат, преди да сме се добрали до бивака им. Принуден бях изцяло да се осланям на уалад слимана. Звездите се бяха вече появили, но все още светлината им не бе достатъчно силна. Глухият скърцащ шум от стъпките на конете ни в дълбокия пясък стигаше по-надалеч от погледа ни.

Моят спътник оправда доверието ми. Откакто напуснахме дуара, бяха изминали вече може би два часа, когато право пред нас проблясна малка светлинка, която с приближаването ни ставаше все по-голяма и по-ярка.

— Това е лагерният огън на тибутите. Няма да яздим чак дотам, нали? — попита ме моят водач.

— Опиши ми мястото! Значи там има храсти. А теренът равен ли е?

— Не е, понеже мястото граничи с външната страна на горната Уади, от чиято вътрешна страна там, долу, вдясно е разположен нашият дуар. Външната стена на долината се извива навътре във формата на тясна подкова, обградена от храсти фитна. Водата е в дъното на тази „подкова“.

— Значи са се настанили в задната ѝ част. Ще имаш ли куража да се промъкнеш между храстите в гръб на тибутите?

— Ефенди, не съм страхливец, а тъй като си с мен, съвсем нямам причина да се боя.

— Тогава нека първо отбием конете встрани, за да потърсим някое удобно място, където можем да ги оставим.

Скоро намерихме подходящо скривалище за животните. Стигнахме до скалистите хълмове, образуващи северната страна на Уади, и там открихме няколко по-големи камъка, за които вързахме конете. После дадох подробни указания на уалад слимана как да се държи и започнахме да се промъкваме към бивака на тибутите. Вървах пръв. Когато се озовахме доста наблизко, легнахме на земята, за да изминем останалата част от пътя си пълзешком.

За наш късмет огънят беше малък. Светлината му не стигаше надалеч и все пак бе достатъчно силна, за да накара звездите да избледнеят. Трябва още да спомена, че светлите си хаици бяхме оставили в дуара. Останалите ни дрехи бяха с толкова тъмен цвят, че не се отличаваха от земята.

Мястото, където се намираше бивакът, имаше форма на подкова. В задната ѝ част беше водата, а отпред гореше огънят, около който седяха или лежаха разбойниците. Извън подковата, точно пред отворената ѝ страна, се виждаха камилите. Целият полукръг бе обграден от храсти, но те бяха толкова редки и шумата им тъй оскъдна, че не ни предлагаша никакво прикритие. И така, за съжаление бе

невъзможно да се промъкнем в подковата. Ала откъм нашата страна, там където храсталаците извиваха навътре, имаше няколко големи скални късове, зад които можехме да се скрием. Щастливо се добрахме до тях и така се прилепихме към камъните, че дори някой тидиту да се приближеше, пак имаше надежда да останем незабелязани.

Разбойниците не предполагаха, че е възможно наблизко да се намират хора и разговаряха толкова високо, че чувахме всяка тяхна дума, но аз нищо не разбирах. Затова очите ми имаха далеч повече работа от ушите.

Тахаф седеше край огъня с примитивна превръзка на дясната си ръка. До него, с вързани ръце и крака и мрачно изражение на лицето, се беше настанил около тридесетгодишен мъж. Силно загорялото му от слънцето красиво лице бе полускрито от голяма руса брада. Не ми бе възможно да различа цвета на очите му, но човек с такава брада можеше да има само сини очи. Кой ли беше той? Сигурно не е бедуин. Не беше изключено да е даже европейец! Веднага взех твърдото решение да не си тръгвам от това място, без да съм го освободил. Но как?

Както вече споменах, разбойниците разговаряха много разпалено по време на скромната си вечеря. Тя се състоеше от кускусу, нещо като брашно, забъркано с пръсти в студена вода, където ядяха също така с ръце. Използваните от тях съдове бяха пак от онези издълбани кратунки, каквито само преди часове бях свалил с изстрелите си от пръта на шатрата. Встрани от огъня, и то извън кръга, образуван от тибутите, се виждаше неголям куп предмети, около които изглежда се въртеше разговорът. Несъмнено това бяха вещите, ограбени от пленника и неговите придружители.

Тахаф ядеше от същото ястие, както и хората му. По погледите, които хвърляше на русия мъж, разбрах, че имаше намерение след вечеря веднага да го разпита. Ето защо побутнах с ръка моя спътник, за да му дам знак, че искам нещо да му кажа, и тихо попитах:

— Разбираш ли за какво говорят?

— Да, за чужденеца. Не знаят кой е той. Не им е казал.

— Какво смятат да правят с него?

— Ще искат откуп. Но не им ли каже след вечеря кой е и дали е богат, незабавно ще го убият.

— Ние ще му помогнем!

— Машаллах — Бог върши чудеса! Как ще му помогнем?

— Нямам време да чакам и да размислям. Виждам само една възможност да го спасим веднага заедно с имуществото му. Ще заловя Тахаф.

— Ефенди, това е безумие! Така няма да освободим пленника, а ще загинем заедно с него.

— Няма. Знам как трябва да постъпя, макар да не е съвсем безопасно. Важното е да направиш каквото ти кажа. Достатъчно ли си як, за да носиш човек?

— Да, ефенди.

— Тогава ето, вземи пушките ми. Дръж ги засега ти! Те само ще ми пречат. А сега слушай внимателно. Ще се втурна сред тибутите, ще грабна Тахаф и ще го измъкна. Ти ще се криеш тук, докато го донеса. Тогава ще ми върнеш пушките, ще го метнеш на рамо и колкото можеш по-бързо ще отидеш при нашите коне...

— Но той ще се съпротивлява! — прекъсна ме уалад слиманът.

— Няма, защото ще бъде в безсъзнание. Щом стигнем при конете, ще го сложиш на земята, ще ги отвържеш и ще чакаш, докато се върна. Тогава се мятам на седлото, ти ми подаваш Тахаф и сам възсядаш коня си. После препускаме!

— Но, ефенди, та това е...

— Тихо! — прекъснах го аз. — Виждам, че Тахаф се кани да започне. Вземи пушките! Нито дума повече! Всичко ще мине лесно и бързо.

Не можех повече да се разправам с уалад слимана, понеже видях и чух, че Тахаф започна да говори на пленника на диалекта на тибу, който изглежда човекът не разбираше, защото изобщо не му отговори. Тогава разбойникът мина на арабски. Чух го да казва:

— Сега ще се реши съдбата ти. Не ми ли отговориш, след няколко минути отиваш в геената. И така, кажи ми кой си!

— Аз съм човек, който не дава сведения на разбойници и убийци. Това беше дързък отговор. Бях готов да изскоча от скривалището си.

— Псе такава! — крясна му Тахаф, скочи на крака и като се изтъпанчи пред него, заплашително сви лявата си ръка в юмрук. -Само един знак да дам и си труп! Казвай веднага откъде идваш!

— Не е нужно да знаеш!

— Богат ли си?

Беше ясно, че отговорът на този въпрос щеше да реши съдбата на пленника — живот или смърт. Ако отново откажеше да даде исканите сведения, Тахаф щеше да даде споменатия от него знак. Не биваше да се бавя повече. Предводителят на тибутите бе застанал на около десетина крачки от скривалището ми, и то с гръб към мен. Всички погледи бяха насочени към него и към пленника. С няколко бързи скока аз се озовах зад гръба му, стиснах го с лявата си ръка за гърлото, а с десния си юмрук го ударих в слепоочието, метнах го на рамо и побягнах обратно.

— Ето ти го! Дай ми пушките и веднага тръгвай! Получих си карабините, а улад слиманът нарами изпадналия в безсъзнание Тахаф и се втурна към конете. Всичко стана толкова бързо, че до този миг нито един тидиту не се бе помръднал, нито беше издал някакъв звук. Всички седяха като каменни статуи. Скалата ме прикриваше. Иззад нея се прицелих в тях с карабината „Хенри“ и извиках:

— Виждате ли омагьосаната пушка? Който се помръдне от мястото си, ще получи куршум. Останете ли седнали, на никого от вас, нито на Тахаф ще се случи нещо лошо!

Те продължаваха да седят като истукани.

— Кой от вас е най-старшият след Тахаф? — попитах аз. Никой не отвърна.

— Отговаряйте, иначе омагьосаната ми карабина ще ви изяде! Кой е най-старшият измежду вас?

— Той — отвърна най-сетне един, посочвайки към онзи тидиту, който беше дошъл при нас в шатрата на шейха като пратеник на Тахаф.

— Аха, ти ли си? — обърнах се към него. — Ще разговарям с теб и ти трябва да ми отговаряш, иначе ще те застрелям. Сигурно се сецаш, че не съм сам тук. Тахаф е вече в наши ръце. Ако не ми се подчиняваш — загубен е. Веднага развържи ръцете и краката на пленника!

Страхът го подтикна да изпълни тази заповед. Но вече беше протегнал ръце, когато пак ги отдръпна.

— Давай, бързо! Ще броя само до три: едно... две...

Този път човекът се подчини. Непознатият беше свободен.

— Господарю, кой си ти? — попита ме той. — На кого дължа избавлението си?

— Скоро ще разбереш. А сега бързо ела насам и донеси ремъците, с които беше вързан!

— Не мога да вървя, когато тибутите ме нападнаха, ми простреляха крака.

— Тогава засега остани при тях! Нека те превържат, ако искат да спасят живота на Тахаф — и като се обърнах към разбойниците, продължих: — Чуйте, мъже от племето тибу, този човек ще остане да пренощува при вас. Трябва да му гарантирате спокойствие и сън, нищо лошо не бива да му се случва! Не му причинявайте страдание, иначе с вашия предводител е свършено! Гледайте да не напускате това място преди зазоряване! Щом се появи зорницата, нека двама от вас заедно с чужденеца тръгнат към дуара, но да се спрат на петстотин крачки от него. Този човек трябва да получи обратно всичко, каквото сте му взели. Липсва ли му макар един-единствен предмет, Тахаф няма да бъде освободен. Чухте ли ме?

— Не сме глухи! Аллах да те унищожи! — отвърна ми заместникът на техния предводител.

— Толкова за днес!

Отново се скрих зад скалата и наострил слух, останах там още минута-две. Никой от тибутите не се помръдна. Страхуваха се. Тогава се втурнах към мястото, където ме очакваше уалад слиманът.

— Хамдулиллях, добре че идваш, емир! — посрещна ме той. -Изплъзна ли се от тях? Какво чудо!

— Беше по-лесно, отколкото си мислиш. Ти се справи добре със задачата си. Трябва да те похваля!

— Ох, едва-що пристигнах тук и Тахаф дойде в съзнание. Но аз бързо го вързах и му напъхах в устата един парцал.

— Правилно си постъпил! Ти имаше ли въжета или ремъци? Трябваше да поискам да ми дадат няколко.

— Един бен араб винаги носи такива неща. Кога тръгваме?

— Веднага. Я ми подай този обесник!

Метнах се на седлото, поех пленника и го поставих напреко пред мен. После поехме в тръс обратно към дуара. Човек лесно може да си представи какво вълнение предизвикахме с нашия разказ за случилото се. Отначало добрите хорица се изплашиха, страхуваха се от отмъщението на тибутите, обаче след като им обясних, че Тахаф няма

да бъде освободен, преди да е положил най-святата клетва, че се отказва от отмъщение, те се успокоиха.

Пленникът бе отведен и здраво вързан в шатрата на шейха, където и аз пак се подслоних. Бяха ни чакали да се върнем за вечеря и не е трудно да се досетите, че след успешния номер, изигран на тибутите, яденето много ми се услади.

Улад слиманите не се бяха отърсили съвсем от опасенията си, че все пак е възможно тибутите да се появят, за да освободят предводителя си, обаче аз бях убеден, че няма да се осмелят, понеже така щяха да изложат живота му на голяма опасност. Най-сетне успях да успокоя шейха. Но, естествено, поставихме стражи.

Тахаф беше изпаднал в безсилна ярост и отначало ме обсипваше с хули и ругатни, които приех така спокойно, сякаш изобщо не ги чувах. Но постепенно той проумя, че подобно поведение не му носи никаква изгода. Скоро смени тона и се опита да го удари на пазарлък.

— Добре, нека чужденецът бъде разменен срещу мен — каза той, — обаче онова, което плякосахме от него, няма да ви го дадем!

— Не ставай смешен — отвърнах му аз. — Ние ще те освободим и ти ще запазиш всичко, каквото имаш, а вие ще пуснете пленника с цялото му имущество.

— Няма да дам съгласието си!

— Дали ще го дадеш, или не, няма никакво значение. Твоята воля не важи тук. Бъди доволен, че не ти поставям много по-тежки условия!

— Че какво по-тежко условие може да има?

— Кръвният данък за тримата убити!

— Върви по дяволите!

Без да обръщам внимание на това благочестиво пожелание, аз продължих:

— Твърдо държа на моето искане. Ще те разменим срещу пленника, той ще получи обратно цялото си имущество, а ти ще се закълнеш в Аллаха, в Пророка и във всички халифи, че незабавно ще напуснеш тази местност и няма да си отмъщаваш на жителите на дуара.

Въпреки че беше вързан, Тахаф успя да се понадигне и язвително попита:

— А може би и на теб не бива да отмъщавам, а?

— Аз не влизам в сметката. Можеш да ми отмъщаваш, когато и колкото си искаш! Пет пари не давам за отмъщението на червей като теб! Караш ме да се смея.

— Смей се, смей се! Ще дойде време, когато няма да ти е до смях!

Разбира се, тази закана ме остави безразличен и не ми отне нито минута от съня, в чиито обятия потънах малко по-късно. Докато спях, до мен седеше един уалад слиман, който имаше за задача строго да бди над Тахаф и на развиделяване да ни събуди.

Щом станахме от сън, веднага се заехме още по-енергично с пленника. Той отново отказа да се съгласи с условията ни.

— Добре, тогава оттеглям думите си, както и моето обещание — заявих аз. — Няма да те освободя. Ти ще останеш наш пленник и ще бъдеш подведен под отговорност за тримата мъже, които убихте вчера. Очаква те най-сурово наказание.

— Което ще трябва да изкупи нашият пленник с живота си — подигравателно отговори той.

— Грещиш! Съвсем скоро пленникът ви ще бъде свободен.

— Воините ми няма да го пуснат, ако не съм при тях и не им заповядам.

— Нямам нужда от теб. Нали знаеш какво им казах. Тук ще дойдат само двамата и ще го доведат. С тях бързо ще се справя. Не ми е необходима никаква помощ.

— Ти или си самият шейтан, или пък шейтаните са ти внушили тази мисъл! — яростно ми крясна той.

— Не ме обиждай, предупреждавам те! Както виждаш, вече се развиделява. Отивам да посрещна твоите двама воители и за последен път те питам: ще направиш ли каквото искам от теб?

-Не!

— Тогава няма какво да си кажем повече!

Аз станах и взех пушките си. Шейхът и Али направиха същото. Те излязоха от шатрата и аз ги последвах. Тъкмо когато платницето на входа ѝ се спусна зад гърба ми, Тахаф побърза да извика подир мен:

— Чакай, върни се! Съгласен съм!

Отново влязохме в шатрата и негодникът най-сетне благоволи да даде обещанията, които изисквах от него, както и да ги подкрепи с

клетва, продиктувана му от шейха като мохамеданин. После го отвързахме от пръта на шатрата и с вързани ръце го изведохме навън.

Никой в дуара не спеше, всички негови обитатели бяха на крак, за да видят дали размяната на пленниците щеше да премине така гладко и безпрепятствено, както им бях казал. Старо и младо, мъже, жени и деца, се стече извън селото. Всички погледи се отпавиха на изток, където тъкмо в този момент небето порозовя от приближаващия изгрев. Скоро от тази посока видяхме бавно да се приближава група ездачи. Бяха тибутите. Щом ни забелязаха, те спряха. От редиците им се отделиха трима ездачи, които водеха три свободни камили. На около петстотин крачки от нас те спряха. Сигурно свободните животни са били собственост на убитите придружители на пленения чужденец. Естествено и те трябваше да бъдат върнати.

Шейхът и аз застанахме от двете страни на Тахаф и тръгнахме да ги пресрецнем. Спряхме се на петдесетина крачки от тях. Аз вдигнах високо карабината „Хенри“ и им извиках:

— Идваме в мир, но при най-малкото подозрително движение ще застрелям и Тахаф, и всички вас! Върнахте ли вещите на вашия пленник?

— Да — отвърна самият той. — Нищо не ми липсва.

— Превързаха ли раната ти?

— Да. Отнасяха се добре към мен, нали така.

— Тогава с тибутите нямаме повече работа. Ела при нас с трите камили! Нека и Тахаф си върви!

Тъй и стана. Двамата се срещнаха по средата между двете групи. Тибутите срязаха ремъците на своя предводител. Той се качи на камилата си и после потеглиха на път, но не като предишния ден на изток, а на запад. Чужденецът накара камилата си да коленичи, слезе от нея, приближи се до мен, хвана и двете ми ръце и каза:

— Най-сетне съм свободен и мога да ти благодаря! Ти ме избави от сигурна смърт. Колко щастлив щях да бъда, ако можех да ти се отплатя! Кои са тези хора?

— Жителите на този дуар. Те се числят към прочутото племе на уалад слиманите.

— Ти също ли си от тях?

— Не. Аз съм само техен гост, какъвто ще бъдеш и ти.

— Да, бъди ни гост! Ние ти казваме „добре дошъл“! — каза шейхът, като хвана ръката му. — Ела в шатрата ми!

Той го въведе в дуара, а после и в шатрата си. На висок глас жените запяха „ahia wa sahia wa marhaba“ (Поздрав за добре дошъл. Б. нем. изд.) и децата им пригласяха.

Бях свикнал винаги да бъда предпазлив и затова помолих шейха да изпрати неколцина ездаци по следите на тибутите. Трябваше да узнаем дали наистина ще си отидат, или имаха намерение да нарушат даденото обещание и да си отмъстят на улад слиманите. На следващия ден пратениците донесоха успокоителната вест, че без да спират, неприятелите ни са се отдалечили на запад.

Естествено, много ни се искаше да разберем що за човек бе избавеният от тибутите непознат. Ала законът на пустинята не ни позволяваше веднага да започнем да го разпитваме. През целия предиобед ние взаимно се наблюдавахме, но най-сетне стигнах до извода, че и доскорошният пленник разгада моята самоличност толкова малко, колкото и аз успях да отгатна кой и какъв бе той. Нещата се изясниха едва по обед, когато отново бе изпечен цял овен и след обичайното за мохамеданите „Ал хамдулиллях“ започнахме да се храним. Непознатият не изговори тези думи с нас и се извини:

— Не бива да ми се сърдите, но аз не съм мюсюлманин, а християнин.

— Християнин ли? — попитах аз. — А може би дори не си и ориенталец?

— Не съм. Родината ми се намира в Билад Амирика.

— Да не е в Съединените щати?

— Какво, нима я знаеш тази страна? — смаяно попита той.

— О, запознат съм с джиграфията (География. Б. нем. изд.) — изпъчих се аз. — Кажете ми само името си и града, където си се родил!

Тъй като ме смятате за бедуин, той се поусмихна и отговори:

— Казвам се Диксън и родният ми град е Стентън.

— Стентън ли? Значи Арканзас!

— Как? Какво? Знаеш дори и това име? — попита той смаяно. Удивлението му бе за мен цяло удоволствие. Но ето че се намеси моят бърбур Али, като подвижна на американеца:

— Естествено, че ще го знае! Моят ефенди също е християнин, и то алмани!

— Алмани ли е? Немец?

— Да, така е — засмях се аз и продължих на английски: — Но ние можем да разговаряме и на твоя матерен език!

— Каква невероятна среща! — тържествуващо възкликна той. — Трябва да ми разкажеш как си се озовал тук! Що се отнася до мен, аз съм египтолог и арабист, ако мога така да се нарека, и по собствено желание върша изследвания в тази забележителна страна. Баща ми е banker и неговите средства ми дават възможност да упражнявам професията си, без да имам грижа за насъщния хляб. От дълги години пътувам из Ориента и сега тъкмо бях тръгнал от Ербахна за Мурсук.

— Толкоз повече се радвам, че се запознахме тук, защото и моят път води обратно към Мурсук — след като и аз му казах своето име, продължих: — Познавам Мурсук и ако нямаш нищо против, можеш да отседнеш заедно с мен при моя гостоприеман домакин Манасе бен Ахараб.

— Това е еврейският търговец, нали? — попита той и по лицето му изби гъста руменина, но после бързо изчезна.

— И ти ли го познаваш?

— Дааа... — провлече той някак смутено.

— Well! Засега това не е най-важното — побързах да дам друга насока на разговора. — Все още не сме в Мурсук, а в дуара и затуй нека опитаме печения овен. Докато се запознавахме, съвсем забравихме нашия домакин и не бива повече да го пренебрегваме.

Аз здравата се залових с печеното, ала Диксън почти не яде. Защо ли? От радост заради срещата ни или защото бях споменал името на Манасе бен Ахараб? Струва ми се, че в случая виновна беше втората причина.

Добрите уалад слимани много искаха да останем при тях по-дълго. Лично аз предпочитам в най-скоро време да тръгна на път, понеже бях обещал на моята млада приятелка Рахел да не се бавя, ала макар раната на Диксън да бе лека, през нощта го хвана треска, която продължи по-дълго от очакваното, а дори и след като премина, при тамошния климат не биваше веднага да предприемаме това тридневенно пътуване на камили. И така, останахме в дуара цяла седмица, а после най-сърдечно се сбoguвахме с бедуините, които ни бяха приели толкова дружелюбно. Никак не им се искаше да ни пуснат да си вървим. Диксън им подари трите камили със седлата и цялата амуниция, а

освен това им даде и различни други предмети. Всеки от тях получи от мен по едно искрено „Allah jusallimak“ (Бог да те благослови!). Нищо друго не можех да им подаря, защото нямах баща банкер в Стентън в щата Арканзас.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

СМЪРТТА НА МАНАСЕ БЕН АХАРАБ

И отново видях ширналия се пред погледа ми Мурсук с неговите бостани, овощни градини с нарове и смокини, както и палмови горички. В околностите на града колкото прочутият, толкова и нещастен африкански пътешественик Фогел е наброил почти четиридесет разновидности от последния дървесен вид.

Заради раната на Диксън яздохме бавно и затова пътувахме почти четири дни. Изглежда ездата изобщо не го бе изтощила, но въпреки това той се намираше в такова трескаво състояние, което нямаше нищо общо с *ferbis traumatica* (Треска вследствие на нараняване. Б. нем. изд.). По скоро беше вътрешна възбуда. Забелязах я, макар че Диксън се мъчеше да я скрие.

Пътем често разговаряхме с американеца за Мурсук. Но щом споменах името на Манасе бен Ахараб, лицето му помръкваше и той незабавно млъкваше. Моето чувство за такт не ми позволяваше да му задавам въпроси, но сигурно между него и евреина се беше случило нещо, споменът за което и до ден-днешен му бе неприятен. Дали в случая ставаше въпрос за пари? Безспорно не! Манасе беше един от най-известните богаташи на Фезан и имах основание да предположа, че Диксън го беше посетил по делова работа. Но и двамата бяха богати. Едва ли се бяха скарали заради някаква сделка. Ако Манасе действително беше причината за киселото настроение на Диксън, то обяснението трябваше да се търси в една малко по-друга област. Нямаше как да не се сетя за чаровната хубавица Рахел.

И нейното име споменах няколко пъти — винаги лицето му се изчервяваше. Аха, значи такава била работата!

Когато видяхме пред нас кирпичената градска стена на Мурсук, над която стърчеше величествената сграда на резиденцията, не биваше повече да отлагам въпроса си. Трябваше да знам дали Диксън също щеше да отседне при Манасе бен Ахараб, или не. Ето защо казах:

— Най-сетне пристигнахме! Кой ще те посрещне с „хабакак“ (Бъди добре дошъл! Б. нем. изд.)? Знаеш къде живеея. Няма ли да останем заедно, мистър Диксън?

Навярно с удоволствие би отговорил с „да“, това му личеше, обаче все пак отговорът му гласеше:

— Двамина гости в един дом са навярно, ако не много, то поне известно неудобство дори и за някой заможен човек. Пак ще отида да живеея при моя мамелюк Алаф.

С прозвището мамелюци хората в Мурсук наричат потомците на белите ренегати. Те образуват местната аристокрация.

— Както искаш, драги приятелю. Това няма да ни попречи да се виждаме всеки ден.

— Разбира се. По всяко време си ми добре дошъл. Не е нужно да ти го казвам.

— И ти ще си ми добре дошъл. Взаимно ще се посещаваме. Той не ми отговори и вече със сигурност знаех как стоят нещата. Аз трябваше да му ходя на гости, а той не желаше да идва при мен. Следователно беше скаран с Манасе бен Ахараб. Ние минахме по първата от много широките улици на града и се насочихме към втората, където се намираще домът на неговия хазаин. Там се сбогувахме и заедно с Али продължих пътя си към двореца, близо до който живееше Манасе . Пред неговата едноетажна, но доста просторна къща, строена по тамошния архитектурен стил, накарахме камилите да коленичат и слязохме от седлата. Широката порта беше затворена. Заудрях по нея с тежката медна дръжка, след което един от черните роби я отвори. Той скръсти ръце върху гърдите си и направи дълбок поклон.

— Господарят ти вкъщи ли е? — попитах го.

— Не, ефенди, той отиде при пашата.

-Абинталбат? (Дъщерята на дома. Б. нем. изд.)

— Тя изчезна. Никой не знае къде е!

— Какво говориш? Нима се е случило нещо лошо?

— Да, ефенди, исит (Госпожица. Б. нем. изд.) Ребека ще ти каже.

Той изтри очите си с ръка и се отдръпна настрани при Али, за да му помогне да вкарат камилите в двора. А аз се втурнах право при Ребека, старата икономка, чиято особена любимка беше Рахел. Намерих я в кухнята, където се беше заловила да меси тесто. Щом ме

видя да прекрачвам прага, тя незабавно заряза работата си, приближи се до мен с високо вдигнати ръце и се завайка:

— Ох, ефенди, с какъв копнеж очаквахме завръщането ти! Как се радва душата ми, че най-сетне идваш!

Още при първите ѝ думи от очите ѝ рукаха сълзи, които тя се опита да изтрие с "тестените " си ръце. Съвсем естествената последица беше, че очите ѝ почти напълно се слепиха..

— Какво се е случило, добра ми Ребека? — попитах я аз. — Защо плачеш?

— Представи си само, Рахел я няма, няма, няма! Изчезна, тя, цветето на нашия дом, любимката на нашите сърца. Никой не знае къде е!

— Откога е изчезнала?

— Може би има вече седмица, ефенди. Почакай малко да пресметна. Днес е Jom el Arba'a (Сряда. Б. нем. изд.), а това стана в нощта на Jom el Chamis (Четвъртък. Б. нем. изд.). Значи са изминали шест дни.

— И как се случи всичко? Разкажи ми, де! Тъй като очите ѝ отново се насълзиха, тя пак ги изтри с лепкавите си от тесто ръце и отговори:

— Как да ти го разкажа? Та аз не съм присъствала, така че не знам как се е случило.

— Хмм! Къде я видя в четвъртък за последен път?

— Вечерта беше навън на двора. Аз носех вода и се връщах с ведрото в кухнята. Точно тогава я срещнах и тя ми каза, че искала малко да се поразходи в градината.

— Тъй! И направи ли го? Ти видя ли я да влиза в градината?

— Да, понеже спрях и минута-две гледах подир моята любимка.

— И след това не я видя повече, така ли? Не се ли върна от градината?

— Не. Ефенди, та нали и ти знаеш, че всеки ден привечер, преди да си легне да спи, тя отиваше на разходка в градината. Щом се върнеше, тя винаги влизаше при мен, за да ми каже „лека нощ“. Рахел непременно щеше да го стори и онази вечер, защото никога не е забравяла.

— Кога забелязахте, че я няма? На сутринта ли?

— О, не, още през нощта. Именно защото не дойде при мен, аз останах будна, за да я чакам. И тъй като все не идваше и не идваше, отидох да я потърся в градината. Но там я нямаше. Събудих господаря, на когото тя също не беше казала обичайното „лека нощ“. Потърсихме я в спалнята ѝ, но напразно. Тогава изпратихме хора из града, ала никой не намери моята любимка.

— Нямаше ли следи в градината?

— Не. Господарят извести случилото се на пашата и тогава самият той дойде, като доведе много аскери и субати (Войници и полицаи. Б. нем. изд.), които трябваше всичко да проверят. Нищо не намериха. После претърсиха цялата околност, но пак безрезултатно. О, сихди, с какво нетърпение те чакахме, за да ни помогнеш и посъветваш!

— След шест дни навярно са заличени всички следи. Господарят ти е при пашата, така ли?

— Да. Той ходи при него по няколко пъти на ден да го пита дали все още не са открили нещо и да го насърчи да продължи издирването. Я чуй! Въвеждат коня му в двора, значи се е върнал. Говори с него, ефенди, говори с него! Може би ще успееш да откриеш някаква следа.

Манасе бен Ахараб ме посрещна с радостен възглас. Изглеждаше много отпаднал. Необяснимото изчезване на дъщеря му разяждаше душата и тялото му, това си личеше още от пръв поглед. Накарах го всичко да ми разкаже. За съжаление не можа да ми съобщи нищо повече от онова, което вече знаех от Ребека, ала въпреки всичко той възлагаше големи надежди на помощта ми.

— Ефенди, искай от мен каквото пожелаеш и аз ще ти го дам, стига само да ми върнеш светлината на очите и радостта на сърцето ми! — помоли ме той.

— Манасе, съчувствам ти и самият аз съм силно потресен от случилото се — отвърнах му, — но как мога аз, чужденецът, да ти върна изчезналата дъщеря, след като всички усилия, положени от пашата и неговите хора, са останали съвсем безплодни?

— О, аз знам, че много си видял и преживял. Вече си вършил някои неща, с които никой друг не би могъл да се справи и все ще намериш някакъв начин да постигнем целта си.

— За съжаление трябва да ти призная, че се съмнявам, но въпреки това ще направим всичко възможно. Ела да отидем в

градината!

Излязохме навън и претърсихме всяко кътче. Най-внимателно огледах всеки храст, всеки камък от дувара — ала напразно. Беше изминало твърде много време.

— Не ни остава да предполагаме нищо друго, освен че е била отвлечена — казах аз. — Дъщеря ти е била прехвърлена през зида. Несъмнено е имало някакви видими следи, обаче хората на пашата са ги заличили и вече не можем да ги забележим. Те явно нищо не разбират от подобна работа. Ти вярваш ли също, че е била отвлечена?

— Да.

— Имаш ли някакви по-определени подозрения?

— Имам. Пашата ми забрани да го споменавам, понеже така лесно може всичко да се провали, но на теб ти имам доверие, защото си дискретен човек. Познавам един мъж, който искаше да вземе дъщеря ми за жена.

— Аха! Кой е той?

— Един хариб (Чужденец. Б. нем. изд.). Беше мой гост и като отплата за гостоприемството ми отчужди от мен сърцето на моето дете.

— Отчужди ли го? Значи е успял да спечели благосклонността на Рахел?

— Да. Аз го изгоних. Преди да напусне дома ми, той успя да се срещне с Рахел, да я успокои и убеди, че въпреки всичко ще му стане жена. Ето защо тя и по-късно остана весела и не тъгуваше. Даже има смелостта от време на време да ми говори за него.

— А той веднага ли напусна Мурсук?

— О, не, премести се при един мамелюк, където остана да живее още няколко седмици.

Нямаше как да не се сетя за Диксън и затова попитах:

— Как се казва мамелюкът?

— Алаф.

— Аха! А чужденецът?

— Казва се Диксън и идва от Билад Амирика.

— Машаллах! Той значи! — възкликнах аз.

— Познаваш ли го? — припряно ме попита Манасе. Преди да успея да му отговоря, в градината дойде един негър и събщи на

господаря си, че трябвало бързо да отиде при пашата, който имал да му казва нещо важно.

— И ти ще дойдеш с мен, ефенди! — подкани ме Манасе. -Трябва да чуеш за какво става въпрос и после да вземеш участие в съвещанието ни.

Десетина минути по-късно стояхме пред най-висшия чиновник на падишаха. Той съобщи на евреина, че похитителят е заловен и по негов знак в помещението въведоха вързания злодей. И този злодей... беше Диксън!

Американецът бе силно възбуден. Щом ме видя, той направи безуспешен опит да се освободи от въжетата си и ми извика на английски:

— Какъв късмет, че си тук! Представи си — едва бях отседнал при моя хазаин, когато онзи тип изпрати един човек да доведе войниците, които ме арестуваха! Обвиняват ме, че тайно съм бил отвлякъл Рахел, дъщерята на Манасе.

— Знам. Значи ти обичаш това девойче?

— Да. Премълчах го пред теб, но сега съм принуден да го призная. Наистина ли е изчезнала?

— Да. И никой не знае къде е.

— По дяволите! Махни тези въжета и незабавно ще претърся цяла Триполитания. (Обширна област в днешна северозападна Либия. Б. пр.)

Няма да намеря покой, докато не я открия!

Не беше трудно да изпълня настоятелната му молба, понеже можех да докажа, че в деня на похищението той е бил заедно с мен и се е намирал далеч от града. Естествено на пашата не му беше много приятно да чуе каква грешка е направил. Разбира се, Диксън бе доста ядосан на бащата на любимата си, защото именно той беше виновен за тази неприятна случка. Манасе се видя принуден да го помоли за извинение и ето как двамата се помириха, преди още да бяха напуснали резиденцията на пашата.

Ето че в момента знаехме пак толкова малко, колкото и преди. Върнахме се в дома на Манасе, за да обсъдим какво да правим. Все още не бяхме стигнали до никакъв резултат, когато най-сетне Диксън зададе на Манасе въпроса:

— Има ли тук в Мурсук някакъв човек, който да я е харесвал и да я е пожелавал за жена? Може би все още да е скрита нейде в града.

— Не се сещам.

— Не е ли имало и друг жених освен моя приятел? — поисках да се осведомя аз.

— Не, защото онзи тидиту не може да се смята за кандидат за женитба.

— Кой тидиту? Какъв е той?

— Предводител на тибутите, който неведнъж ме е посещавал за различни сделки.

— Какво!? Тахаф ли му е името?

— Да. Познаваш ли го ефенди?

— Да. Бързо ми кажи кога е бил тук за последен път! Много е важно.

— В деня преди да изчезне детето ми. Искаше да разговаряме за теб.

— За мен ли? И ми го казваш едва сега?

— Мислех изобщо да го премълча, защото ми се струва, че е възможно да се засегнеш.

— Да се засегна ли? Че за какво сте разговаряли?

— Той те смяташе за афик (Любовник, годеник. Б. нем. изд.) на моята дъщеря.

— Мене? И как е стигнал до това странно заключение?

— Чул го е собственика на каравансарая (Хан за кервани, странноприемница. Б. нем. изд.). Ефенди, ще ми разрешиш ли да бъда съвсем откровен към теб, щом става дума за толкова важна работа?

— Дори настоявам за това!

— Няколко седмици ти беше мой гост и прислугата ми е раздрънкала колко добър и любезен си бил винаги към Рахел.

— И са ме взели за неин годеник, така ли?

— Да, но без самият аз да го подозирам. Ще ми простиш, нали?

— Изобщо няма какво да ти прощавам. Я ми кажи преди всичко в какви отношения си бил с Тахаф?

— Няколко пъти съм вършил с него разменна търговия и бях останал с впечатление, че си пада малко разбойник. Но тъй като никой от тибутите не смята грабежа нито за позор, нито за престъпление, това не ме засягаше.

— А деловите му посещения винаги ли бяха краткотрайни?

— Не. Понякога оставаше да ми гостува.

— Тогава му е бил известен навикът на Рахел вечер да се разхожда из градината, а?

— Да. Той дори я придружаваше и разговаряше с нея, но винаги в мое присъствие.

— Тя харесваше ли му?

— Толкова много, че я поиска за жена.

— Той, мохамеданинът?

— Тибутите казват, че жената нямала душа. Жената не можела да отиде в рая. Ето защо било безразлично дали вярва в Мохамед, или не.

— Ти, разбира се, му посочи вратата, нали?

-Да.

— Това не предизвика ли у него гняв или чувство за мъст?

— Външно запази спокойствие, но повече не се мерна при мен. Миналата седмица ме посети за пръв път оттогава.

— Не изглеждаше ли някак болнав?

— Дясната му ръка беше превързана, а видът му не беше на здрав човек.

— Аха! Той трябва да има много здрав организъм, тъй като въпреки раната си, веднага е тръгнал на път за Мурсук?

— Ти знаеш, че е бил ранен?

— Да, ще чуеш цялата история, но най-напред искам да науча какво ти е казал за начина, по който се запознахме. Сигурно го е споменал, понеже нали е дошъл при теб с едничката цел да ти говори за мен.

— Срещнал те в пустинята и ти казал, че е на път за Мурсук, а ти си му дал поръчението да ме навести и да поздрави от твое име както мен, така и Рахел.

— Тъй! Ти не му ли обясни, че не съм годеник на Рахел?

— Обясних му, ама той не повярва.

— Е, добре! Вече знам как стоят нещата. Намерихме следата. Той е отвлякъл дъщеря ти!

— Аллах! Действително ли мислиш така?

— Дори съм убеден. Иска да си отмъсти за теб, защото си му отказал ръката на дъщеря си, а също и на мен, понеже го победих. За

ранената си ръка, която и ти си забелязал, трябва да „благодари“ на мен.

— Кой би го помислил! Как стана всичко? Накратко му разказах събитията и добавих:

— И така, аз твърдя, че Тахаф е похитителят на дъщеря ти и мисля, че ще ми дадеш право.

— Наистина, не мога да кажа, че не си прав, ала все пак липсват доказателства.

— Незабавно ще ги получим от собственика на каравансарая, за когото преди малко спомена.

— Да не би да мислиш, че Тахаф е споделил с него плановете си?

— Не, сигурно и през ум не му е минало подобно нещо.

— Тогава ханджията нищо не може да докаже!

— Не прибързвай! Нали ти разказах, че тибутите са тръгнали за Каируан на поклонение?

— Да, но ми се струва, че сега ще се откажат от намерението си. Не могат да мъкнат със себе си пленничката толкова дни път до Каируан и затова са я отвели в техния дуар.

— Не ми се вярва. Един мюсюлманин, тръгнал на поклонение, непременно довежда тази работа докрай, иначе според собствените си възгледи ще си навлече гнева на Аллаха.

— Ефенди, с това твърдение още повече натъжаваш сърцето ми!

— Не се отчайвай! Признавам, че хубавата ти дъщеря се е харесала на Тахаф, обаче той има още по-голямо желание да се докопа до парите ти. Ето защо по законен начин той ще се венчае с Рахел пред кадията, за да стане после твой наследник. И именно заради това ще заведе Рахел в Каируан — там най-сигурно може да я принуди да стане мохамеданка. Но за тази работа се изисква време и докато Тахаф я свърши, ние все ще намерим удобен случай да освободим детето ти.

-Как?

— Ще трябва да отидем до Каируан и тайно да я отвлечем. Минута-две Манасе стоя така безмълвно втренчил поглед в мен, докато най-сетне изплашено възкликна:

— Но тогава сме загубени! Само правоверните могат да влизат в този опасен град!

Щом чу тези думи, Диксън се ядоса и му викна:

— Ти обичаш ли дъщеря си? Аз, на когото ти отказа да дадеш ръката ѝ, съм готов незабавно да отида там и да я спася!

— По-кратко! — успокоих го аз. — Все още не знаем какво е станало. Налага се да съберем сведения.

— Къде? От кого?

— В каравансарая, а после по пътя, водещ на север, за да разберем дали тибутите са поели в тази посока и дали Рахел е с тях.

— Тогава да тръгваме веднага и да не губим нито минута. Къде е странноприемницата? — попита Диксън.

Манасе ни заведе дотам. В крайна сметка разбрахме, че Тахаф е купил една тахтирауан (Носилка, поставяна на гърба на камилите. Б. нем. изд.). Това обстоятелство ни убеди, че той беше отвлякъл Рахел.

За нас беше важно да научим дали е взел всичките си хора, както и в каква посока се е отправил. За тази работа Манасе не ни беше нужен. Накарахме го да намери за мен и Диксън две добри ездитни камили и на следващия ден двамата напуснахме Мурсук, за да поемем на север към Ядад.

Привечер се натъкнахме на малък керван, който тъкмо се беше разположил да почива. Тези хора бяха срещнали отряд от двайсетина тибути на камили, а предводителят им бил с превързана дясна ръка. Едно от животните имало на гърба си женска носилка, закрыта от чужди погледи с плътни завеси.

Вече знаехме достатъчно. Останахме да бивакуваме при кервана, за да можем на зазоряване да поемем обратно към Мурсук. Скоро заспах. Ала Диксън не мигна цяла нощ. Щом хоризонтът на изток започна да светлее, той веднага ме събуди. Другите хора също наставаха и се заприготвяха за път.

В този момент видяхме, че от юг, т. е. от посоката, където се намираше Мурсук, се появи един ездач на камила, който, както изглежда, бързаше извънредно много. Ние все още не бяхме яхнали нашите животни. Той се приближаваше като вихрушка и скоро разбрахме, че е тидиту.

— По дяволите, познавам го! От хората на Тахаф е! — каза Диксън. — Това е неговият помощник!

— Така е — отвърнах аз. — Идва от Мурсук.

— Каква ли работа е имал там?

— Дали не му е било възложено да поиска откуп от Манасе бен Ахараб? Все пак не е изключено!

Ето че мъжът се озова вече на двайсетина-трийсет метра от нас. Погледът му падна върху мен, той спря камилата си и извика:

— Машаллах, гяурът! Хвала на Аллаха, че те срещам, куче такова! Ето ти наградата.

Той грабна дългата си пушка и я насочи към мен. Чу се изстрел, само че не неговият, понеже Диксън го изпревари и прониза главата му с куршум. Бедуинът се олюля на високото седло, а после падна мъртъв на земята.

Подобни случки в пустинята са нещо обикновено. Този тип искаше да ме убие и затова бе застрелян от спътника ми. За бедуините, при които бивакувахме, тази постъпка беше толкова естествена, че те изобщо не си губиха времето с излишни въпроси. Погребахме мъртвия тидиту, в чийто джобове не намерихме нищо важно и след като взехме камилата му, бързо поехме обратно към Мурсук.

Там ни очакваше много голяма и тъжна изненада.

Манасе бен Ахараб беше към мен мил и любезен домакин, но на мен ми се струваше, че любовта му към неговата дъщеря винаги е носила белезите на някаква несигурност, изпълнена бе с неопределена боязън. Понякога имах чувството, сякаш той не знае много добре как да се държи с детето си. И Рахел също го обичаше, да, ала всъщност това бе по-скоро някакво по-особено съдържано чувство на симпатия и на приличие съвсем на истинската детска любов. В отношенията между баща и дъщеря за мен имаше нещо тайнствено. В този час било съдено загадката да бъде разбулена, и то по начин, който едва ли бях смятал за възможен.

Когато се озовахме пред дома на Манасе, портата стоеше широко отворена, така че от пръв поглед можахме да видим седналите на двора оплаквачи, които бяха посипали главите си с пепел и издаваха тихи глухи вопли. В къщата трябваше да има смъртник. Втурнах се към кухнята. Там Ребека седеше направо на земята и плачеше. Щом ме съзря, тя изхлипа:

— Ох, ефенди, каква стана тя! Господарят ще умре. При него са двама атиба (Лекари. Б. нем. изд.), за да му дадат последното лекарство, а също и трима шухуди (Свидетели. Б. нем. изд.), дето

трябват при написването на уасия (Последна воля, завещание. Б. нем. изд.).

— Allah jarhamkum — Бог да се смили над вас! Ребека, какво се е случило?

— Дойде един тидиту и пожела да разговаря с господаря. Само след няколко минути си тръгна, а ние заварихме господаря облян в собствената си кръв.

— Бедуинът ли го е ранил?

— Да, искал е да го убие.

— Защо?

— Господарят разказа всичко на пашата, който дойде скоро след това. Онзи тидиту настоял да му подпишат документ, че Рахел, моята любимка, може да стане мохамеданка в Каируан. Господарят му отказал и затова го прониза с нож. Превързахме го, ала сигурно ще умре. Лежи съвсем неподвижно, говори едва-едва, и то много тихо. Все питаше за теб.

— Какво нещастие! Къде е той! Заведи ме при него! Тя изпълни подканата ми. Щом влязохме в стаята и погледът ми падна върху Манасе, веднага разбрах, че идваме твърде късно. Той бе мъртъв. Токущо беше издъхнал. На долния край на леглото му седяха двамата знахари, които се наричаха лекари. Близо до главата на Манасе се беше настанил някакъв чиновник заедно с тримата свидетели. Той ни огледа изпитателно, изправи се бавно и достолепно и ме попита:

— Ти ли си чужденецът Кара бен Немзи Ефенди, за когото ми говори мъртвецът? А спътникът ти от Америка ли е?

— Да. — отвърнах аз.

— Тогава пред тези свидетели трябва да ви съобщя нещо. Той направи знак на лекарите и след като те излязоха, продължи:

— Дъщерята на този мъртвец не му е истинска дъщеря. Тя не е и еврейка, а християнка.

— Ама че изненада! — възкликнах аз, а той разказа следното:

— Преди да умре, Манасе изповяда своята тайна. Още като беден търговец той попаднал в Джида, разположен преди Мека, града на Пророка. Там el Naua el Asfar (Холера. Б. нем. изд.) отнемала живота на много хора. Манасе бен Ахараб видял на една уличка да лежи умиращ човек с малко хубаво момиченце. Умиращият го повикал и му казал, че е наути (Моряк. Б. нем. изд.) от Билад Франза (Франция.

Б. нем. изд.), а детето било внуче на някакъв прочут рейс. (Капитан на кораб. Б. нем. изд.) Трябвало да го заведе в Билад Франза, обаче нямало да може, защото тук го сграбчила смъртта. Непознатият помолил Манасе да отиде с момиченцето в Суец при консула и му дал портфейл, който бил собственост на детето. Вътре имало едри банкноти и някакви документи на чужд език. Само след броени минути болният науги умрял, а Манасе взел момиченцето и портфейла. Мислел да постъпи почтено, ала парите се оказали по-силни от съвестта му. Той взел детето у дома си и унищожил документите. В Кайро разменил банкнотите срещу злато и заминал с внучката на прочутия рейс първо за Тунис, а после стигнал чак дотук, до Мурсук, понеже мислел, че в този толкова далечен град никога няма да се разкрие онова, което бил направил. Той станал добър баща на чуждото внуче, но никога не могъл да забрави, че го е измамил. Но ето че изневиделица го връхлетяла смъртта и Манасе наредил да ме извикат, за да ми разкаже тази история. Завещанието му е в ръката ми. Цялото му състояние принадлежи на внучката на прочутия рейс, а тя трябва да стане жена на мъжа от Амирика.

Чиновникът млъкна, а ние двамата стояхме като вцепенени. Найсетне го попитах:

— Откъде знаеш, че е християнка?

— Умирацията науги е казал така.

— Как се е казал дядото, прочутият рейс?

— Никой не знае, понеже Манасе е унищожил документите, без да успее да ги разчете.

— Кой ще бъде изпълнител на завещанието?

— Самият паша. Трябва да се обърнете към него. Манасе бен Ахараб спомена и още за някакъв сахаб (Амулет, медальон. Б. нем. изд.), който Рахел носела на врата си. Нека го отвори и да види какво има в него. Сега отивам при пашата, за да му докладвам всичко и да му предам завещанието. Той ще изпрати някой да ви повика, за да разговаря с вас.

Заедно с тримата свидетели той се отдалечи и ние останахме сами с мъртвеца, когото до този момент смятахме за баща на Рахел. Какъв голям грях бе извършил той спрямо нея! Беше я отнел заедно със собствеността ѝ от живеещите толкова далеч нейни близки. Кои ли бяха те, къде ли се намираха? Във Франция ли? Кой ли беше дядо ѝ,

прочутият капитан, и как се беше озовала в тези далечни земи под грижите на един обикновен моряк? Дали амулетът щеше да даде отговор на тези въпроси?

Вече нямаше съмнение, че Рахел е отвлечена в Каируан. Трябваше да я освободим. Диксън, на когото обещах помощта си, предпочиташе незабавно да тръгне натам, защото много се страхуваше за любимата си. Но първо се налагаше да погребем Манасе бен Ахараб, а после трябваше да осигурим наследството на Рахел. Диксън не се нуждаеше от него, понеже беше богат човек, но той смяташе за свой дълг, доколкото бе възможно, да запази собствеността и имуществото на Манасе за своята любима и аз подкрепих това негово намерение. Естествено една значителна част щеше да попадне в касата на пашата, както и в други джобове, и навярно всичко щеше да се стопи като парче лед, ако „пиявиците“ на Мурсук не се страхуваха от американския консул в Триполи и ако не се опасяваха, че след време можеше да им се наложи не само всичко да връщат, ами дори да се бръкнат по-дълбоко и в собствения си джоб.

Доста време измина, докато уредим всичко и успеем да тръгнем на път. Трябваше да отидем в Триполи. Това е едно продължително пътуване. На доктор Нахтигал са му били необходими тридесет и седем дни, за да измине този опасен маршрут. Но ние напредвахме по-бързо, понеже Диксън бе достатъчно богат, за да купи най-хубавите ездитни камили. Въпреки всичко, за изпълнения с тревожен копнеж по Рахел американец пътуването ни не бе достатъчно бързо.

Когато пристигнахме в Триполи, ни очакваха различни съвещания и разговори с консула и турските власти, които не искаха да разрешат наследството да напусне границите на страната и на първо време го конфискуваха, и то с пълно право, понеже наследничката изобщо не присъстваше, а тепърва трябваше да бъде освободена от ръцете на тибутите.

Не можехме и да помислим да пътуваме за Каируан по суша, защото така трябваше да яздим месеци. Налагаше се да тръгнем по вода. Но нямаше кораб, с който да стигнем до Суза. Английските и френските кораби спираха само в Сфакс, тъй че в крайна сметка капитанът на един тунезийски плавателен съд с водоизместимост от около сто регистъртона, се съгласи да ни закара до Суза.

Тъй като, ако някой в Каируан разкриеше, че не сме мюсюлмани, ни очакваше сигурна смърт, трябваше да крием, че сме християни. Ето защо се представихме на капитана за египетски офицери, които са тръгнали да закупят расови коне и искат да използват случая да посетят свещения град. Самият капитан беше вече ходил там и по време на плаването ни го описа толкова подробно, че поне донякъде можехме да се смятаме за осведомени. Разбира се, това съвсем не бе достатъчно.

Пътуването ни с кораба беше изключително скучно, но премина без премеждия. Западналият Суза не ни задържа по-дълго, отколкото бе необходимо, за да си купим коне, понеже в Триполи бяхме продали камилите си.

ПЕТА ГЛАВА

СВЕЩЕНИЯТ ГРАД КАЙРУАН

Каируан или както още го изговарят — Керуан, се намира на мястото на старинния Викус Аугусти в мочурлива равнина, където погледът не съзира нито едно дърво. Най-много тук и там да се мерне някой самотен гол храст, чийто млади филизи са били унищожени от животните. Ездата през подобна местност е малко привлекателна и ето защо се зарадвахме, когато привечер на втория ден се озовахме недалеч от града.

Като казвам, че се „зарадвахме“, то това, разбира се, не се отнася до общото ни душевно състояние, което нямаше нищо общо с понятието „радост“. Очакващите ни опасности бяха толкова големи, че когато пред нас се появиха първите къщи на свещения град, ние се спогледахме много сериозно и угрижено. Ала разкрилата се гледка не беше никак свещена, а по-скоро твърде недостойна. Изглежда някога тук бе имало защитен вал, но от него бяха останали само руини, по които растяха бурени и храсти.

— Че ще влезем в града, ще влезем — обадох се аз, — но как и кога ще излезем?

— Все ще излезем, живи или мъртви — едно от двете — отвърна Диксън. — За мен най-важното е дали Рахел се намира в тази свещена дупка.

— Убеден съм че е тук.

— Но къде?

— Все ще научим.

— От кого? — продължи да ме разпитва американецът, като направи такава физиономия, сякаш вече трябваше да си сложи главата на дръвника.

— Мистър Диксън, не бъди толкова унил! Който започне някое дело с бодър дух и повече кураж, постига целта си по-лесно, по-бързо и по-сигурно от онзи, който се страхува.

— Чувството, което ме потиска, не е страх, а тревога. Види ли ни някой от тибутите, буквално ще ни разкъсат на парчета.

— Не е необходимо да се излагаме на показ, та всеки да ни забележи!

— Ами къде ще отседнем? В някой изискан хотел или в странноприемница за чирачета?

— Тук наистина има различни манзил (Странноприемници. Б. нем. изд.), но ще трябва да ги избягваме. Ще потърсим някое място, където имат достъп само привилегировани хора.

— И къде е туй място?

— Ти забравяш, че сега сме египетски офицери и че в този хубав свещен град има khassa esch schanufЗа поддържане на реда и за охрана на джамията.

— Почетна гвардия ли? Наистина. Но да не искаш да проявим такава дързост, такава безразсъдна смелост...! ?

— Естествено, че искам. Колкото по-голяма е дързостта, толкова по-малка е опасността. Ще се представим на господата офицерите от тази гвардия.

— Хрумването ти граничи с безумие!

— Но не е лошо. Имай му доверие!

— Както и да е, прави каквото искаш!

Трябва да отбележа, че се държахме досущ като благочестиви мюсюлмани. Дори си носехме молитвени килимчета. Скрихме всичко европейско и особено револверите. Слънцето тъкмо се канеше да залезе и когато свърнахме във втората улица, се разнесоха звуците на дървеното клепало, а мюезинът започна да вика от високото минаре:

— Haj alas salah, haj alal felah! Es salah cher min en nom. Allah akbar, la ilaha il Allah — да се помолим за нашето спасение! Молитвата е по-добра от съня. Бог е велик, няма друг Бог освен Аллах!

Всички хора по улицата незабавно коленичиха да се молят. Ние спряхме, скочихме от конете, постлахме килимчетата и започнахме да подражаваме предписаните движения. Недалеч от нас се молеше един стар войник. Аз не го изпусках из очи и щом церемонията приключи, го извиках да се приближи, метнах се на седлото и го попитах:

— Знаеш ли къде живее мюдирът? (Управител на град. Б. нем. изд.)

— Да, господарю — отговори ми той.

— Ние сме субати (Офицери. Б. нем. изд.), заведи ни при него!

Той скръсти ръце на гърди, поклони се и се подчини на заповедта. Бързо се мръкваше. Нямахме защо да се опасяваме, че някой ще ни разпознае. Минахме по няколко улички, които ни отведоха близо до джамията Окба. През широка порта влязохме в някакъв двор, където скочихме от седлата. Войникът изчезна и скоро се появи един колагаси (Капитан. Б. нем. изд.) със зверски поглед и ни попита какво искаме. Подхвърлих му първите две имена, които ми хрумнаха, и му казах, че сме мир алай и райе табур (Полковник и майор. Б. нем. изд.) от войската на египетския вицецрал и, както се полага, идваме да доложим за пристигането си и да попитаме къде можем да живеем. Той ни помоли за малко търпение и се отдалечи, ала скоро се върна и ни заяви:

— Мюширът (Фелдмаршал. Б. нем. изд.) прие рапорта ви с благоволение и ме накара да ви помоля да се явите при него.

Почетната гвардия наброяваше сто души. Нейният командир се титулуваше сам фелдмаршал — типично по ориенталски! Той беше стара кримка и ни посрещна седнал на една рогозка. Накара ни да се настаним до него и ни поднесоха кафе и чибуци. Зададе ни куп въпроси — кой от кой по-неловък и по-глупав. Отговорихме му скромно и сдържано, като му направихме толкова добро впечатление, че ни покани да му гостуваме и да живеем при него, което, разбира се, приехме. Той нареди на всички офицери и на стотината му войници, те не бяха по-малко от двайсет, да дойдат.

Ядохме студено месо и разговаряхме по военни въпроси, но по такъв начин, че ние двамата положихме големи усилия, за да останем сериозни. Благоразположението на „господата бойни другари“ нарастваше непрекъснато и всеки от тях обеща да ни помогне при покупката на коне. Надълго и нашироко трябваше да им разкажем за хадифа, както и за хадифата-еминех, най-красивата жена на Египет, която обаче далеч не можела да се мери с Уарда (Роза. Б. нем. изд.) на Мурсук. Когато попитах коя е тази Уарда, един млад мюлазим (Лейтенант. Б. нем. изд.) ми отговори много въодушевено:

— Тя дойде съвсем наскоро от Мурсук и е еврейка. Ще става жена на някакъв тидиту, който иска да я помохамеданчи. Според обичая на тамошните жени тя ходи без фередже и всеки може да се наслади на нейната хубост.

Той продължи все така да я възхвалява още известно време, а и останалите го поддържаха. Те бяха не по-малко възхитени от него. Ние тайно се спогледахме. Ето че вече бяхме узнали каквото искахме! С няколко кратки въпроса аз се погрижих да не сменяме темата на разговор, докато най-сетне научихме всичко. Рахел не живеела с Тахаф, а била при жената на някакъв молла (Духовник, учител. Б. нем. изд.), който я обучавал в исляма. Тахаф я посещавал само от време на време, за да види как напредва в учението. Мюлазимът усмихнато добави:

— Той я е довел в свещения град, за да я направи мюсюлманка, а после да се ожени за нея и да си замине. Ама тази работа няма да я бъде. Тя е безкрайно хубава и всички я наричат Розата на Мурсук. След като стане правоверна, тук ще се намерят поне сто знатни мъже, които ще пожелаят да я притежават и грозният тидиту ще се види принуден да се откаже от нея.

Когато офицерите се разотидоха, бе станало вече много късно. „Фелдмаршалът“ лично ни заведе до стаята, където щяхме да спим и да живеем. Цялото й обзавеждане се състоеше от един килим в средата и няколко възглавници, наредени наоколо покрай стените. Човек лесно може да си представи колко доволни си легнахме. Все още нищо не бяхме видели или усетили от голямата опасност, на която се излагахме.

Рано сутринта мюдирът ни заведе при голямата джамия. Тази толкова известна светиня беше естествено онази забележителност, която трябваше да посетим най-напред. Той ни разведе навсякъде, показва ни и ни обясни всичко. Ако знаеше само, че сме християни!

Високият, снабден с кули външен зид, представлява строителна безвкусица и не дава ни най-малка представа за блясъка и великолепието, които обгражда. Джамията е един шедьовър на арабската архитектура с над триста колони от гранит, порфир и мрамор. Тя има двадесет врати и към стотина параклиса. Дължината ѝ е около сто и петдесет метра, а ширината — сто и двадесет. За съжаление, ние не можехме спокойно да се насладим на красотата на тази сграда, защото там присъстваха твърде много хора и нас не ни напускаше тревогата, че е възможно сред тях да се намира някой от тибутите, който да ни издаде. За щастие, това не стана. По време на краткия ни път обратно към нашето жилище минахме покрай една

отворена порта. Мюдирът посочи към нея и за наша радостна изненада ни обясни:

— Ей там живее моллата, при когото е Розата от Мурсук.

— Как се казва този благочестив човек? — осведомих се аз с най-голямото възможно безразличие.

— Почетното му име е Абу Дияна (Баща на благочестивостта. Б. нем. изд.). Искаш ли да се запознаеш с него?

— Душата ми ще се зарадва, ако мога да видя един правоверен, към когото Аллах е толкова благосклонен.

— Той е мой приятел. Нека влезем! Ще е щастлив да посрещне у дома си двама толкова благочестиви офицери от Маср (Египет. Б. нем. изд.).

Наистина имахме голям късмет. Заварихме моллата у дома. Той бе човек с много достопочтена външност и ние разговаряхме с него около половин час. Но нито стана дума за Рахел, нито успяхме да я видим. Не биваше да злоупотребяваме с благосклонността на щастливата ни звезда.

Щом се прибрахме, мюдирът ни покани в жилището си, където сред благоуханен тютюнев дим ни попита какво мислим да предприемем най-напред относно нашата делова работа, а именно покупката на коне. Отговорих му:

— Доколкото ми е известно, в околностите на Каируан пасат стадата на две племена — на уалад кралифа и на уалад салас. Кое от тях има по-хубави коне?

— И едните, и другите, но уалад саласите се намират по-близо, а шейхът им ми е задължен. Той сигурно ще ви посрещне добре. Ако нямате нищо против, ще се радвам много да ви придружа.

— Така само ще увеличиш благодарността ни.

— Тогава нека тръгнем на път веднага щом обядваме и малко подремнем.

Този човек беше извънредно услужлив и дълбоко в себе си съжالياх, че бяхме принудени да го мамим. След като се прибрахме в нашата стая, Диксън изказа същата мисъл, а после продължи:

— Можем да сме много доволни от досегашния си успех. Вече знаем къде да търсим Рахел. Но как ли ще се доберем до нея и как ще я изведем от града?

— За това — по-късно. Първо трябва да намерим добри коне. Тези нищо не струват.

— До Суза все ще издържат.

— До Суза ли? На връщане няма да минем оттам. Това би означавало сигурната ни гибел.

-Защо?

— Естествено, ще ни преследват. Ще можем ли в Суза достатъчно бързо да се спасим на някой кораб?

— Не, прав си! Би трябвало съвсем случайно точно тогава на пристана да има някакъв плавателен съд.

— И в такъв случай рискът остава твърде голям, понеже, ако екипажът е съставен от мюсюлмани, те ще ни предадат в ръцете на преследвачите. Можем да избягаме само по суша, и то в посока към Сфакс.

— Тогава наистина ще са ни нужни много добри коне.

— Които ще купим днес от уалад саласите. Ако ще отвлечаме Рахел от Каируан, всичко трябва да е подготвено. Ще са ни необходими и дрехи за девойката. Тя не може да ходи или да язди през града в женското си облекло.

— Не може. Веднага ще се погрижа за това. Тръгвам към пазара за дрехи.

— Знаеш ли къде се намира?

-Ще разпитам.

— Но внимавай да не ти се изпречи на пътя някой от тибутите! Той действително изпълни задачата си успешно; съвсем скоро донесе всички необходими дрехи за Рахел, които сигурно щяха да ѝ станат. Облечена в тях, тя несъмнено щеше да изглежда като някое хубаво четиринадесетгодишно момче.

Следобед полегнахме малко да си починем, а после на коне поехме към селото на уалад саласите. Освен „фелдмаршала“ ни придружаваха и неколцина негови офицери. Посрещнаха ни добре и ние купихме три чудесни много бързи коня заедно с пълната амуниция, обаче не ги взехме с нас в града. Животните останаха на пасбището и се уговорихме, че ще можем да дойдем да ги вземем веднага щом ни потрябват.

Всъщност нищо неподозиращите мюсюлмани би трябвало да си зададат въпроса защо ли се нуждаехме от три коня, и то заедно със

седлата. Но не било писано проницателността им да бъде дълго поставена на изпитание, понеже решителната развързка беше много по-близко, отколкото си мислехме. Когато вечерта отново останахме сами, ние започнахме да кроим различни планове, да ги съпоставяме и преценяваме. Ала това се оказа излишно, понеже всичко стана от само себе си без нашата намеса.

На сутринта „фелдмаршалът“ ни подкани пак да посетим джамията. Никак не ни се искаше, обаче не биваше да му отказваме. В една от колонадите се срещнахме с моллата, който се зарадва да ни види, показва ни по-значимите параклиси и после ни покани в дома си. Още предишния ден беше забелязал, че съм запознат с мохамеданската литература и искаше да ми покаже преписа на някакъв религиозен труд, който бил направил собственоръчно. Дори да ни беше възможно да откажем, пак нямаше да го сторим, защото се надявахме да узнаем нещо за Рахел. И така, тръгнахме с него.

В стаята седяхме четирима души — моллата, мюдирът, Диксън и аз и говорехме за книгата. Внезапно вратата се отвори и видяхме... Рахел, която по някаква причина идваше при своя учител. Тя бе твърде млада и твърде неопитна, за да може да се овладее или да се преструва и аз веднага си казах, че решителният миг е настъпил.

Скочих на крака. Диксън също. Рахел остана няколко секунди като вцепенена, но после безкрайно зарадвана извика:

— Моят любим, моят любим! Хамдулиллях, спасена съм! Свободна съм! Дошъл си, както вярвах, и си ме намерил!

Тя стремително се втурна към него и в следващия миг увисна на врата му.

В този момент и двамата мюсюлмани бързо се изправиха на крака.

— Машаллах, те се познават! Какво значи това? Тя е еврейка, а е в прегръдките на мохамеданин! — възкликна „фелдмаршалът“.

— Тя, годеницата на един тидиту! — слисано добави моллата. -Това е грях, не бива да търпим подобно нещо!

Той се опита да раздели двамата, обаче девойката го отблъсна от себе си енергично като мъж и извика:

— Махни се, мъчителю! Теб те купиха, за да ме изтезаваш душевно, и аз не можех да се защитавам. Но ето че моите закрилници

и приятели са вече тук, ето ги тези двама християни, те ще ме освободят и ще...

— Християни... християни...! — изкрещяха моллата и офицерът в един глас.

Двамата втренчиха погледи в нас, а „фелдмаршалът“ ме сграбчи за ръката и ме попита:

— Тя те нарече християнин? Да го повярвам ли? Истина ли е? Каж ми в името на твоето душеспасение дали е вярно, или не!

— Да, християни сме — отговорих аз невъзмутимо.

— Християни, християни, гяури, крастави псета в свещения град Каируан! Те бяха с нас в джамията и я оскверниха! Трябва да бъдат разкъсани като мърша! Аз ще ...

Той се завтече към все още отворената врата и моллата го последва. Искаха да извикат навън ужасната новина, ала аз бях по-бърз от тях, дръпнах ги назад и затворих вратата.

— Гяур! — изрева в лицето ми „маршалът“ — Гяур! — изкрещя и моллата.

Отговорих им с юмрука си. Два удара по главите им и двамата рухнаха на земята в безсъзнание.

— Бързо, бързо, да изчезваме! — каза Диксън и хвана Рахел за ръката, за да я поведе след себе си.

— Чакай! — предупредих го аз. — Да не прибързваме, иначе сме загубени. Рахел, знаеш ли улиците на града?

— Почти всички — отвърна ми тя силно задъхана от вълнение.

— А южната градска порта, през която се минава за пасищата на уалад саласите?

— И нея я знам.

— Тогава бързо тръгвай към тази порта и после продължавай нататък, ала бавно, за да не привлечеш вниманието на хората.

— Защо... аз... аз... — заекна тя.

— Тръгвай, тръгвай! Не бива да губим нито миг, иначе няма да успеем.

Диксън понечи да възрази, но аз изтиках девойката навън, а него задържах. Тук нямаше нито въжета, нито ремъци, затова бързо накъсах тюрбана на моллата на ленти и с тях вързах двамата. С останалите парчета затъкнах устата им да не викат. После се втурнахме към дома на „маршала“. Подканих Диксън да извади от нашата стая всичките ни

вещи, а аз се отправих към задния край на двора, където бяха подслонени конете ни. Оглавниците им също бяха там и се заех да ги оседлавам. Някои войници ме видяха и се приближиха, надойдоха и неколцина офицери. Попитаха ме накъде съм се разбързал. Дадох им уклончиви отговори. После се появи и Диксън, който носеше всичките ни вещи. Аз взех моите две пушки и се качих на коня. Американецът последва примера ми и ние потеглихме. Изглежда едва сега у военните се породиха подозрения, че работата ни не е съвсем чиста. Зад нас проехтяха силни викове, но не им обърнахме внимание, а излязохме през портата ходом. На улицата преминахме в тръс.

Знаехме как да стигнем до южната градска порта. Когато свърнахме от четвъртата улица в петата, там видяхме гъста човешка тълпа, която се движеше право срещу нас. Диксън изплашено извика и посочи с ръка натам. Забелязах Тахаф, който се бе натъкнал на Рахел и я беше принудил да се върне обратно. До него имаше и още двама тибути. Рахел отчаяно се съпротивляваше. Именно тази сцена беше насъбрала толкова зяпачи.

— Пришпори коня си да мине право през тълпата и после препускай към портата! — подвикнах на Диксън.

— Но Рахел... моята любима! — възрази ми той.

— Аз ще я взема!

— Тибутите няма да я пуснат!

— Глупости! Знам какво правя! Разчитай на мен! Напред, побързай!

Тези думи му повлияха. Той се вряза в човешката тълпа и конят му събори няколко души. Тахаф го позна.

— Християнин, християнин! — изрева той, като в изненадата си пусна Рахел.

Аз използвах това и смуших коня си да застане между него и девойката. Тогава негодникът ме забеляза и изкрещя:

— Още един! Още един! Дръжте ги! Убийте ги! Тибутите му запригласяха. Наведох се от седлото, сграбчих Рахел с дясната си ръка, метнах я при себе си на коня и препуснах. Зад гърба ми се разнесоха яростни крясъци. Жребецът ми полетя надолу по улицата, минах и по следващата, а после изхвъркнах през портата извън града. Там догоних Диксън.

— Слава Богу, Рахел е с теб! — извика ми той.

— Сега няма време за приказки — отвърнах му. — Давай по-бързо към уалад саласите!

След пет минути градът изчезна зад нас. Четвърт час по-късно, още отдалеч малко надясно забелязахме първото стадо овце на саласите. Спуснах Рахел на земята и ѝ наредих:

— Продължавай да вървиш все направо! След малко ще те догоним!

Тя се подчини, а ние препуснахме към бивака на уалад саласите, за да вземем конете си. Дадоха ни ги без никакви възражения, макар че се учудиха на голямата ни припряност. Те дори ни помогнаха при оседлаването на животните и направо се слисаха, когато на тръгване им подарихме старите си коне.

Четвърт час след раздялата си с Рахел ние отново бяхме заедно. Помогнахме ѝ да възседне третия кон и се понесохме в галоп тъкмо навреме, защото на север забелязахме облак прах, вдигнат от група ездачи. Едва по обед спряхме при някакви храсталаци, където се забавихме, колкото Рахел да може да облече мъжките дрехи. Бяхме спасени. Не е необходимо да описвам щастието на Розата на Мурсук и на нейния любим от „Билад Амирика“...

Здрави и читави се добрахме до Сфакс, където имахме големия късмет да заварим на котва параход на Сосиета Рубатино, който ни взе до Триполи. По време на пътуването разказахме на Рахел за смъртта на Манасе бен Ахараб, както и че той не е бил истинският ѝ баща. Тя много плака, но намери утеха в щастието, че завинаги щеше да остане със своя любим. По пътя за Каируан тибутите я бяха отвлекли като пленница, но се бяха отнасяли с нея доста сносно. А как се зарадва само, когато с един керван от Мурсук в Триполи пристигна нейната вярна Ребека! Това бе работа на Диксън. Добрата женица тръгна с голяма радост за „Билад Амирика“ заедно с младата двойка.

А амулетът?

Откакто се помнеше, Рахел винаги го беше носила на врата си, окачен на тънка верижка. Той представляваше малка кожена кутийка, чиито ръбове бяха здраво защити. Когато тя ги разряза, се показа кръгло портретче, на което бе изобразена красива характерна мъжка глава — истинска миниатюрна живопис. Успяхме да извадим малката тънка пластинка. За мое смайване на обратната ѝ страна прочетох:

„Робер Сюркуф, Париж 1804“

Дали именно този човек беше „прочутият капитан“, за когото е говорил умиращият моряк? Много вероятно. За съжаление издирванията, проведени от Диксън и мен, не доведоха до стопроцентова сигурност. Но онова, което узнах при това разследване относно историческата личност на Робер Сюркуф, съм описал в следващата повест (Става дума за приключенската повест „Капитанът на корсарите“. Б. пр.).

Издательство „Отечество“, том 16
София, 1994 г.

(Вд. 38)

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.